

Bistriški Odmevi

glasilo Občine Ilirska Bistrica

februar 2018

št. 69

5280 izvodov

brezplačno

TOPLA MALICA ZA
BISTRIŠKE SREDNJEŠOLCE

PUST JE PRŠU

PROSLAVA OB DNEVU
KULTURE

Dragi občani in občanke!

V rubriki *Aktualno* se posvečamo pomembni pridobitvi Gimnazije Ilirska Bistrica, ki je razveselila dijake in njihove starše. Nova razdelilna kuhinja bo vsak dan nudila topel obrok gimnazijcem in računalniškim tehnikom, ki bodo svojo malico zaužili v prenovljenem večnamenskem prostoru.

Poročamo tudi o proslavi, ki je na predvečer Prešernovega dne potekala v veliki dvorani Doma na Vidmu. Nastopila sta združena pevski zbor, ki sta nas pod taktirko zborovodkinje Elene Sedmak uspešno zastopala na zborovski prireditvi *Potujoča muzika*. Dijaki Gimnazije Ilirska Bistrica pa so pripravili zanimivo parodijo Prešernovega *Krsta pri Savici*.

V tokratni številki Bistriških odmevov se bomo posvetili tudi pestremu pustnemu dogajanju na Bistriškem, ki vključuje otvoritev pusta, kulinarčno delavnico pustnih dobrot, razstavo najboljših lanskeletnih pustnih fotografij, otroško pustovanje, ples v maskah in nedeljsko pustno povorko, ki je letos potekala po trnovskih ulicah. V uredništvu smo se odzvali na povabilo *Vrbiščih* šjm in na naslednjih straneh si lahko pogledate, kako pri njih potekata poberija na pustni torek in zažig pusta na pepelnično sredo. *Dragi Vrbičani, zahvaljujem se vam za topel sprejem!*

Od veselih tem pa prehajamo na bolj žalostno stran življenja. V naši občini prebiva še zadnja taboriščnica, ki je na svoji koži izkusila grozo taborišča Auschwitz-Birkenau. Posebej za naše glasilo je čila 93-letnica Fani Rože Tomšič spregovorila o spominih, ki bodo marsikomu priklicali solze na oči.

Pišemo tudi o novostih v zvezi z napotnicami v zdravstvu in o pomembnosti avtomatskih eksternih defibrilatorjev za reševanje človeških življenj. Objavljamo zemljevid lokacij, kjer se nahajajo te življenjsko pomembne naprave.

Mesec kulture je spremljalo zanimivo dogajanje. Več si preberite v rubriki *Kultura*.

Drage občanke!

V imenu uredništva Bistriških odmevov vam voščim vse dobro ob 8. marcu - dnevu žena! Lepo praznujte in se pustite razvajati!

Tjaša Kaluža, odgovorna urednica

Vaše prispevke za marčevsko številko pričakujemo najpozneje do 16. MARCA 2018 na elektronski naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si

Več informacij o dogodkih in uradnih objavah najdete na spletni strani Občine Ilirska Bistrica: www.ilirska-bistrica.si

AKTUALNO

Topla malica za bistriške srednješolce	3
Proslava ob dnevu kulture	4
Poziv za vpis v programe predšolske vzgoje	7
Obvestilo – dan žena	11

OBČINSKI ODMEVI

Podatki organov UE	16
--------------------	----

PUST

Otvoritev pusta na Bistriškem	17
V Domu na Vidmu je dišalo po pustnih krofih	18
Otvoritev razstave najboljših lanskeletnih pustnih fotografij	19
Pustno vzdušje je prevzelo tudi naše najmlajše	20
Pustni ples pod šotorom	21
Nedeljska povorka »Pust je pršu 2018«	22
Kaubojski z Beuga kamna	24
Le Maschere di Tricarico in Tretji tir Kal-Divača	25
Bistriška liburna	26
Vrbišče šjme	27
Poberija v Vrbici	28
Zažig pusta v Vrbici	29

ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV

Spomin na grozote Auschwitza je še vedno živ	32
--	----

SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE

Vrste odvisnosti od alkohola	35
VGC Dom na Vidmu	36
Delovna terapija na domu	38
Zdravstveni dom Ilirska Bistrica	40
Predavanje o preventivi pred demenco	42

KULTURA

Valentinov koncert s Žensko pevsko skupino Kalina	43
Cankarjevo leto + Literati v mesecu kulture	44

ŠOLSTVO IN ŠPORT

Osnovna šola Dragotina Ketteja prejela dve posebni darili	50
Bistriški smučarji na belih strminah	53

NAPOVED DOGODKOV

Koledar dogodkov v občini Ilirska Bistrica	55
--	----

RAZVEDRILLO

Nagradna križanka Bistriških odmevov	56
--------------------------------------	----

Bistriški odmevi – glasilo Občine Ilirska Bistrica

Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **Odgovorna urednica:** Tjaša Kaluža | **Uredniški odbor:** Boštjan Primc, Adrijana Kocjančič, Špela Barba, Maja Uljan, Stanislav Zver, Anja Zidar in Nevenka Ujčič | **Sedež uredništva:** Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | E-naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si | **Lektoriranje:** Tamara Rojc | **Oblikovanje in grafična postavitev:** Ida Demšar, Design Demšar d.o.o. | **Tisk:** PRESENT d.o.o., Dolenjska cesta 43, 1000 Ljubljana | **Naklada:** 5280 izvodov | ISSN 2536-2917 | Glasilo brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica. | Uredništvo si pridružuje pravico krajsanja prispevkov in spremembe naslovov. Avtorica nepodpisanih člankov je odgovorna urednica. Prispevkov ne honoriramo. | **Fotografije:** Matjaž Vrh, Helena Kalčič, Kaja Boštjančič, Sabina S. Pugelj, Marko Vidmar, Maja Kristan Kirn, Marjan Krebelj, Maja Uljan, Tjaša Kaluža, Gimnazija Ilirska Bistrica, KŠIB, ŽePS Kalina, DSO Ilirska Bistrica, OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica. Fotografija na naslovnici: Marko Vidmar

TOPLA MALICA ZA BISTRIŠKE SREDNJEŠOLCE

Na veliko veselje dijakov in staršev so na *Gimnaziji Ilirska Bistrica* na informativni dan v petek, 9. februarja, uradno odprli razdelilno kuhinjo, ki bo mladim vsakodnevno nudila zdravo toplo malico.

»Na mladih svet stoji in tega se tudi dobro zavedamo na Občini Ilirska Bistrica, saj vemo, da vlaganje v šole in izobraževanje

ni nikoli zaman. Nova šolska kuhinja bo dijakom nudila toplo malico; jim olajšala bivanje na šoli in rešila problem prehranjevanja ter jim prihranila dragoceni čas.

Šola bo tako postala še bolj dostopna in dijakom prijazna,« je ob odprtju nove kuhinje poudaril podžupan Peter Štavar.

Občina Ilirska Bistrica je prisluhnila željam staršev in potrebam dijakov po toplem obroku v času odmora za malico in jim na novo uredila prostor za razdeljevanje tople hrane ter prenovila večnamenski prostor, ki v času malice služi kot jedilnica. V prostorni novi kuhinji bo hrana ostala topla, ker imajo tudi vodne kopeli za ohranjanje toplote jedi.

»Zelo nas veseli, da lahko našim dijakom ponudimo topel obrok, ki ga pripravijo v kuhinji Osnovne šole Antona Žnideršiča in ga nato pripeljejo na šolo. V novi razdelilni kuhinji sta vsak dan na voljo vegetarijanski in mesni meni po subvencionirani ceni glede na dohodkovni razred,« je povedal

vodja Gimnazije Ilirska Bistrica Gorazd Brne.

»Na šolsko malico je naročenih 120 dijakov od 149 dijakov, ki obiskujejo Gimnazijo Ilirska Bistrica. S pričetkom obratovanja nove šolske kuhinje in razdeljevanja tople šolske malice smo zabeležili 9 novih prijav. Glede na to da so dijaki zelo zadovoljni s toplimi obroki, pričakujemo še kakšno novo prijavo,« je pomen nove pridobitve za učence izpostavil vodja Gorazd Brne.

Celotna investicija je vredna 45.000 evrov, izvajalec del pa je bilo domače podjetje Ipil, d.o.o. ●

PROSLAVA OD DNEVU KULTURE

Na slavnostni prireditvi, ki je ob kulturnem prazniku potekala v veliki dvorani Doma na Vidmu, je slavnostni govornik bistriški župan Emil Rojc izrazil zadovoljstvo, da bo Dom na Vidmu letos le zaživel kot kulturno-administrativna celota. Poudaril je, da kulturo bivanja v občini izboljšujejo prenovljene šole, nove prometne ureditve in okrevanje domačega gospodarstva.

»Na področju glasbene, literarne in likovne umetnosti smo v naši občini naredili velik korak naprej z obnovo in izgradnjo vaških domov, predvsem pa z obnovo Doma na Vidmu, ki je postal priljubljena destinacija za različne prireditve, v letošnjem letu pa bo dokončno postal kulturno-administrativni center. Občina je konec lanskega leta podpisala pogodbo, s katero se je država

obvezala investirati nekaj več kot milijon evrov za ureditev prostorov Upravne enote, Centra za socialno delo in Zavoda za zaposlovanje Ilirska Bistrica. S to investicijo bo delavcem omenjenih uradov zagotovljenih približno sedemdeset delovnih mest, občanom pa bo olajšan dostop do storitev, ki bodo

združene na enem mestu,« je v svojem nagovoru pomen novega upravnega središča izpostavil župan Občine Ilirska Bistrica Emil Rojc.

Na osnovi investicij iz občinskega, evropskega in državnega proračuna se je kvaliteta bivanja v bistriški občini v zadnjih letih občutno izboljšala. »V prvi vrsti lahko omenim novo zgrajene ali adaptirane šole in vrtce, na katere sem posebej ponosen. Čeprav pomeni investicija v izobraževanje, ki bo v skupni vrednosti znašala krepko nad deset milijonov evrov, zelo veliko breme za občinski proračun, sem prepričan, da je bila upravičena in za otroke dobrodošla pridobitev,« je pomen vzgoje in izobraževanja za občane poudaril župan Rojc.

Velik napredek je opazen tudi na področju prometne ureditve mesta in podeželja. »Stoječe kolone v turistični sezoni ali jutranji konici bodo po zaključkih del na krožiščih postale preteklost. V Ilirski Bistrici rastejo trgovski centri in čeprav marsikdo meni, da jih ne potrebujemo, še zdaleč ni tako. Povečana potrošnja namreč pomeni gospodarsko rast, pa tudi nova delovna mesta niso zanemarljiva. Dokaz, da smo priča gospodarski rasti, je tudi podatek, da vsa večja podjetja v občini pripravljajo ali so že pridobila grad-

beni dovoljenja za nove hale v skupni vrednosti več milijonov evrov,« je svetlo prihodnost bistrškega gospodarstva napovedal župan Rojc in dodal: »K dolgoročnemu pozitivnemu vplivu na razvoj občinskega gospodarstva je pripomogel tudi Občinski svet Občine Ilirska Bistrica z nekaj pomembnimi odločitvami. V prvi vrsti je potrebno omeniti sprejetje Občinskega prostorskega načrta, ki je osnova za umeščanje industrijskih, storitvenih in turističnih kapacitet v prostor. V lanskem letu pa je občinski svet sprejel še dva pomembna ukrepa za pospeševanje razvoja gospodarstva – subvencioniran nakup zemljišč v conah, ki so v občinski lasti in oprostitev plačila komunalnega prispevka za vse investitorje, ki bodo gradili v naši občini, kar lahko za investitorja pomeni več deset tisoč evrov manjši strošek pri izgradnji objektov«.

»V občinski upravi si skupaj z občinskim svetom prizadevamo prepoznati in uresničiti interese občanov tako na področju umetnosti kot na področju vsakodnevnih kvalitete življenja, saj se dobro zavedamo, da bodo le občani, ki bodo pri nas prepo-

znali zadovoljiv kulturni nivo bivanja, želeli živeti in ustvarjati v naši občini,« je svojo misel o kakovosti življenja na podeželju sklenil župan.

Kako se v naši kulturni sredini lahko uspešno ustvarja in razvija, so potrdili nadarjeni glasbeniki in dijaki, ki so oblikovali bogat kulturni program. Mladinski pevski zbor Glasbene šole Ilirska Bistrica in Mladinski pevski zbor Osnovne šole Antona Žnideršiča sta preteklo jesen združila moči za projekt Potujoča muzika in skupaj nastopila na prireditvi, ki je bila posvečena svetovnemu dnevu zborovske glasbe.

Združena zbor sta pod taktirko zborovodkinje Elene Sedmak samo za to priložnost predstavila del obsežnega programa, ki je poleg petja in govora zajemal tudi zahtevne koreografije, in navdušila zbrano občinstvo. Kulturni praznik pa ni minil brez interpretacije dela velikega pesnika Franceta Prešerna. Dijaki prvega letnika Gimnazije Ilirska Bistrica so se predstavili s parodijo Krsta pri Savici pod mentorstvom profesorice Katje Koren Valenčič in s svojo domiselno modernizacijo dramske igre osvojili gledalce. Prireditev je povezovala Tjaša Kaluža. ●

JAVNI RAZPIS

ZA ZBIRANJE PREDLOGOV ZA SOFINANCIRANJE HUMANITARNIH PROGRAMOV V OBČINI ILIRSKA BISTRICA V LETU 2018

1. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje humanitarnih programov v Občini Ilirska Bistrica v letu 2018.

To so programi, ki so namenjeni reševanju socialnih stisk in težav občanov in programi skupin za samopomoč.

2. POGOJI

Na razpis se lahko prijavijo:

- splošne dobrodelne organizacije,
- organizacije za kronične bolnike,
- organizacije za samopomoč,
- invalidske organizacije in druge organizacije, ki izvajajo humanitarne programe.

Izpolnjevati morajo naslednje pogoje:

- da imajo sedež v Občini Ilirska Bistrica in izvajajo dejavnost na območju Občine Ilirska Bistrica oz. ne glede na sedež, če je program dela zastavljen tako, da vključuje občane Občine Ilirska Bistrica;
- da so registrirani za izvajanje na področju humanitarnih dejavnosti najmanj eno leto;
- da imajo zagotovljene osnovne materialne, prostorske in kadrovske pogoje;
- imajo urejeno evidenco o članstvu;
- da opravljajo dejavnost na neprofitni osnovi;
- da vsako leto občinski upravi redno dostavljajo poročila o realizaciji programov;
- da občinski upravi predložijo natančno opredeljeno finančno konstrukcijo prijavljenih programov;
- pri posameznih izvajalcih se višina odobrenih sredstev za sofinanciranje humanitarnih programov zmanjša za že odobreni znesek sofinanciranja istih programov iz kate-rekoli druge postavke proračuna Občine Ilirska Bistrica.

Izvajalci humanitarnih programov, ki se sofinancirajo na podlagi tega pravilnika, so pri izvedbi programov (na vabilih, plakatih, publikacijah in drugem obveščanju ter informiranju javnosti) dolžni uporabiti logotip Občine Ilirska Bistrica v skladu z Odlokom o grbu in zastavi Občine Ilirska Bistrica ter celostni podobi Občine Ilirska Bistrica oziroma navesti, da je program sofinancirala Občina Ilirska Bistrica.

Knjižnici Makse Samsa Ilirska Bistrica so dolžni izročiti po tri (3) izvode izdanih publikacij (plakati, vabila, brošure, knjige ter ostale tiskovine) za potrebe domoznanskega oddelka.

3. KRITERIJI IN MERILA ZA DODELITEV SREDSTEV

Zagotovljena sredstva se razdelijo:

- najmanj 70 % zagotovljenih sredstev organizacijam in društvom s sedežem v Občini Ilirska Bistrica;
- največ 30 % zagotovljenih sredstev organizacijam in društvom, ki nimajo sedeža v Občini Ilirska Bistrica, njihov program pa vključuje člane iz Občine Ilirska Bistrica (med-občinske, državne, mednarodne organizacije oz. društva).

Kriteriji in merila za vrednotenje programov:

- področje delovanja (občinske, medobčinska, državne, mednarodne organizacije oz. društva),
- število članov izvajalca s stalnim prebivališčem v Občini Ilirska Bistrica,
- kakovost in realnost izvedbe prijavljenih programov,
- pričakovana višina sofinanciranja s strani proračuna Občine Ilirska Bistrica.

4. VIŠINA SREDSTEV, KI SO NA RAZPOLAGO ZA PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Za izvajanje razpisanih programov ima Občina Ilirska Bistrica v proračunu za leto 2018 zagotovljenih do **10.000 evrov** sredstev.

Dodeljena sredstva morajo biti porabljena v letu 2018 v skladu s predpisi, ki določajo izvrševanje proračuna.

5. VSEBINA PRIJAVE

Prijava na razpis mora biti izdelana na obrazcu prijave za leto 2018, ki je sestavni del razpisne dokumentacije. V kolikor prijavitelj prijavlja več programov, mora vsak posamezni program prijaviti na svojem obrazcu. Prijava mora vsebovati izpolnjen obrazec prijave z vsemi zahtevanimi podatki in prilogami.

6. NAČIN IN ROK ZA ODDAJO PRIJAV

Upoštewane bodo popolne pisne prijave, ki bodo prispele najpozneje **do 22. 3. 2018 do 10. ure, na naslov Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica** ali bodo do tega roka oddane v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, pritličje levo.

Na ovojnicah prijavitelj navede: »**Za sofinanciranje humanitarnih programov 2018 – NE ODPIRAJ**«. Na hrbtni strani ovojnice mora biti označen naziv in naslov pošiljatelja. Upoštewane bodo vse prijave, ki bodo prispele do zgoraj

navedenega roka. Prijave, ki bodo prispele po roku za oddajo prijav, bodo zapečatene vrnjene prijavitelju.

7. KRAJ IN ČAS, KJER SE DVIGNE RAZPISNA DOKUMENTACIJA

Razpisna dokumentacija je od dneva objave javnega razpisa do zaključka tega javnega razpisa na razpolago v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica in na spletni strani Občine Ilirska Bistrica (www.ilirska-bistrica.si).

8. ODPIRANJE PRIJAV IN OBVEŠČANJE O IZIDU JAVNEGA RAZPISA

Odpiranje prijav bo predvidoma 23. 3. 2018 ob 12. uri. Odpiranje prijav ni javno. Predloge bo ovrednotila tričlanska

komisija (v skladu s Pravilnikom o sofinanciranju humanitarnih programov v Občini Ilirska Bistrica), ki jo bo imenoval župan Občine Ilirska Bistrica. Predlagatelji bodo o izbiri obveščeni predvidoma maja 2018 in nato pozvani k sklenitvi pogodbe. Če komisija ugotovi, da so prispele prijave na javni razpis ne popolne, prijavitelja o tem obvesti in ga pozove, da prijavo v določenem roku ustrezno dopolni. Če prijavitelj v tem roku prijave ne dopolni, se zavrže kot nepopolna.

Podrobnejše informacije so na voljo pri Eriki Vrh, tel. 05 71 12 333. ●

Številka: 410-12/2018-2

Datum: 26. 2. 2018

Župan

Občine Ilirska Bistrica

Emil Rojc

POZIV ZA VPIS V PROGRAME PREDŠOLSKE VZGOJE V ŠOLSKEM LETU 2018/2019 V ENOTE VRTCEV PRI OSNOVNIH ŠOLAH V OBČINI ILIRSKA BISTRICA, V VRTEC JOŽEFE MASLO ILIRSKA BISTRICA IN V KONCESIJSKI VRTEC ZAVOD NOTRE DAME V ILIRSKI BISTRICI

Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14,
6250 Ilirska Bistrica

Oddelek za družbene dejavnosti

in

Enote vrtcev pri OŠ Jelšane, OŠ Toneta Tomšiča Knežak, OŠ Podgora Kuteževo, OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad in OŠ Rudija Mahnič Brkinca Pregarje, Vrtec Jožefe Maslo Ilirska Bistrica in koncesijski vrtec Zavod Notre Dame Ilirska Bistrica na podlagi 20. člena Zakona o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF in 14/15 – ZUJFO in 55/17) in sklepa Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica o organizaciji predšolske vzgoje v Občini Ilirska Bistrica, št. 602-2/2017-17, z dne 13. 7. 2017, objavljajo

RAZPIS PROSTIH MEST ZA ŠOLSKO LETO 2018/2019 V NASLEDNJIH PROGRAMIH:

- CELODNEVNI PROGRAM (9-urni program),
- POLDNEVNI PROGRAM (6-urni program)

in v naslednjih enotah vrtcev:

1. enota vrtca pri OŠ Jelšane,
2. enota vrtca pri OŠ Toneta Tomšiča Knežak,
3. enota vrtca pri OŠ Podgora Kuteževo,
4. enota vrtca pri OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad,
5. enota vrtca pri OŠ Rudija Mahnič Brkinca Pregarje,
6. Vrtec Jožefe Maslo Ilirska Bistrica,
7. koncesijski vrtec Zavod Notre Dame Ilirska Bistrica.

Vpis bo potekal:

- od 19. marca do 23. marca 2018,
- vsak delovni dan med 7. in 15. uro,
- v sredo, 21. marca 2018, med 7. in 17. uro.

Informacije in vpisni obrazci so dosegljivi v tajništvih osnovnih šol, na sedežu Vrtca Jožefe Maslo Ilirska Bistrica, Rozmanova 25/d, Ilirska Bistrica in na sedežu Zavoda Notre Dame Ilirska Bistrica, Vodnikova ulica 13, Ilirska Bistrica.

Naknadni vpis v oddelke predšolske vzgoje bo možen samo do izpolnitve prostih mest. V primeru, da bi vpisano število otrok presegalo prosta mesta v posamezni enoti vrtca, bodo v enote vrtca sprejeti otroci v skladu s Pravilnikom o kriterijih in postopkih za sprejem otrok v vrtece (Ur. l. RS, št. 18/11). Starše otrok posebej opozarjamo, da bo naknadni vpis možen samo izjemoma. Občina Ilirska Bistrica kot ustanoviteljica javnih zavodov lahko ne glede na razpoložljivo kapaciteto oddelkov s sklepom o organizaciji predšolske vzgoje za šolsko leto 2018/19 na podlagi dejanskega vpisa omeji ali razširi obseg in strukturo programov predšolske vzgoje – tako kvantitativno (število oddelkov) kakor tudi strukturno (dnevni in poldnevni programi) – v kolikor se stanje oddelkov in vključenih otrok bistveno spremeni oz. presodi, da bi se s spremembo obsega in strukture zagotovilo bolj ekonomično izvajanje predšolske vzgoje. ●

Številka: 602-1/2018

Datum: 22. 2. 2018

Župan Občine Ilirska Bistrica

Emil Rojc, l. r.

Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica na podlagi 9. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/2007-UPB1, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 111/2013, 68/2016, 61/2017), Pravilnika za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica (Uradni list RS, št. 13/2008, z dne 05.02.2008) in Odloka o proračunu Občine Ilirska Bistrica za leto 2018 (Uradni list RS, št. 10/2018, z dne 21.02.2018) objavlja

JAVNI RAZPIS

ZA ZBIRANJE PREDLOGOV ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV LJUBITELJSKE KULTURNE DEJAVNOSTI V OBČINI ILIRSKA BISTRICA V LETU 2018

1. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v občini Ilirska Bistrica v letu 2018.

Predmet javnega razpisa so naslednji programi v skupni višini do **38.361 EUR**:

- sklop I: dejavnost kulturnih društev (A-L): do 21.177 EUR,
- sklop II: sofinanciranje gostovanj (M1): do 5.929 EUR,
- sklop III: sofinanciranje nabave opreme in rekvizitov (M2): do 1.800 EUR,
- sklop IV: sofinanciranje posameznih programov v javnem interesu (M3): do 4.235 EUR,
- sklop V: sofinanciranje izvedbe programa ob državnih praznikih ali drugih podobnih svečanostih (M4): do 2.255 EUR,
- sklop VI: sofinanciranje publikacij (N): do 2.965 EUR.

V sklopu št. II: (sofinanciranje gostovanj) (M1) se za gostovanja domačih društev izven meja naše občine nameni največ 1.694 EUR, pri čemer se iz tega sofinancira prevoze na koncerte: *Primorska poje*, *Zlata jesen* in *Tabor pevskih zborov* v Šentvidu pri Stični. Zbori udeležbe na navedenih prireditvah ne smejo prijavljati tudi v sklop I ali katerikoli drugi programski sklop. Ostala sredstva se namenijo za organizacijo gostovanj društev, ki imajo sedeže izven meja naše občine na prireditvah v naši občini.

V sklopu št. IV: sofinanciranje posameznih programov v javnem interesu (M3) se sofinancira prireditve *Premška srečanja* do višine 1.058 EUR, od katerih se do višine 530 EUR nameni kot nagrada za najboljše literarno delo.

V sklopu št. V: sofinanciranje izvedbe programa ob praznikih (M4) se sofinancira naslednje prireditve, in sicer največ do navedenih zneskov:

- dan upora proti okupatorju do 449 EUR,
- prvi maj – praznik dela do 906 EUR,
- dan državnosti do 450 EUR,
- dan samostojnosti do 450 EUR.

Do sredstev iz tega razpisa ne bodo upravičeni:

- prijavitelji kulturnega programa ali njegovega posameznega dela, ki so financirani ali sofinancirani iz katerekoli druge postavke proračuna Občine Ilirska Bistrica;

- prijavitelji kulturnega programa ali njegovega posameznega dela, za katere je bil posebej objavljen javni razpis in so že sofinancirani s strani Občine Ilirska Bistrica.

Dodeljena sredstva morajo biti porabljena v letu 2018 v skladu s predpisi, ki določajo izvrševanje proračuna.

2. POGOJI IN MERILA

Na razpis se lahko prijavijo:

- kulturna društva,
- ostala društva in zavodi, ki imajo v svoji dejavnosti registrirano kulturno dejavnost,
- zveze kulturnih društev, ki jih ustanovijo društva,
- javni skladi s področja kulturnih dejavnosti,
- samostojni kulturni ustvarjalci, katerih dosedanje delo potrjujejo javno priznani uspehi oziroma so na enem od opisanih področij ustvarili zaključen projekt.

Predlagatelji morajo izpolnjevati tudi naslednje pogoje:

- da imajo sedež v Občini Ilirska Bistrica (lahko tudi sekcijo);
- da so registrirani skladno z zakonodajo, ki ureja ustanavljanje društev, javnih zavodov ali javnih skladov;
- da so registrirani za izvajanje dejavnosti na področju kulture najmanj eno leto;
- imajo zagotovljene osnovne materialne, prostorske in kadrovske pogoje;
- imajo urejeno evidenco o članstvu;
- da opravljajo dejavnost na neprofitni osnovi;
- da kulturni program ali njegov posamezni del, s katerim predlagatelj kandidira za sofinanciranje po tem pravilniku, ni financiran ali sofinanciran iz katerekoli druge postavke proračuna Občine Ilirska Bistrica;
- posamezni kulturni ustvarjalci morajo imeti stalno prebivališče v Občini Ilirska Bistrica;
- posamezni izvajalci lahko konkurirajo samostojno ali v okviru zveze društev, vendar je odobritev sofinanciranja programov omejena tako, da lahko za istovrstne programe pridobijo sofinanciranje samo enkrat.

Prijavitelji morajo izpolnjevati tudi ostale pogoje iz 5. člena Pravilnika za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica.

Izbrani izvajalci kulturnega programa po tem razpisu so dolžni:

- na vabilih, plakatih, oglaševanju in drugem obveščanju ter informiranju javnosti uporabiti logotip Občine Ilirska Bistrica v skladu z Odlokom o grbu in zastavi Občine Ilirska Bistrica in celostni podobi Občine Ilirska Bistrica oziroma navesti, da je program sofinancirala Občina Ilirska Bistrica;
- Občini Ilirska Bistrica izročiti po tri (3) izvode izdanih publikacij v zvezi s prireditvami (plakati, vabila, brošure, knjige in ostale tiskovine) za potrebe domoznanskega oddelka Knjižnice Makse Samsa Ilirska Bistrica;
- uskladiti termine programov z območno izpostavo JSKD Ilirska Bistrica v izogib prirejanja kulturnih dogodkov na več lokacijah istočasno.

Izbrani izvajalci kulturnega programa so dolžni, v kolikor bodo potrebe Občine Ilirska Bistrica, nastopati najmanj na dveh prireditvah, ki ji bo organizirala Občina Ilirska Bistrica.

V primeru neizpolnjevanja pogojev se izbranim izvajalcem sredstva ne izplačajo.

V roku prispele prijave bodo ovrednotene v skladu s Pravilnikom za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica.

3. NAVODILA ZA IZDELAVO PRIJAV

Prijava na javni razpis mora biti napisana izključno na obrazcih, ki so sestavni del razpisne dokumentacije.

Prijava mora vsebovati po en izpolnjen obrazec: **OBR-prijava, OBR-izjava in OBR-finančna realizacija ter ustrezne druge obrazce glede na vsebino programov**, na katere se prijavlja prijavitelj. V kolikor prijavitelj prijavlja več programov, mora za vsak posamezen program izpolniti ločen obrazec. Prijava mora vsebovati vse zahtevane priloge oziroma dokazila, ki so navedena v razpisni dokumentaciji (zadostujejo priloge in dokazila k prvi prijavi; k ostalim prijavam ni potrebno ponovno prilagati zahtevanih prilog).

4. NAČIN IN ROK ZA ODDAJO PRIJAV

Upoštewane bodo popolne prijave, ki bodo prispele najpozneje **do 3. 4. 2018 do 10. ure** na naslov **Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica** ali bodo **do tega roka oddane v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, pritličje levo.**

Na ovojnici prijavitelj navede: »**PRIJAVA NA JAVNI RAZPIS KULTURA 2018 – NE ODPIRAJ**«. Na hrbtni strani ovojnice mora biti označen naziv in naslov pošiljatelja. Upoštewane bodo vse prijave, ki bodo prispele do zgoraj navedenega roka. Prijave, ki bodo prispele po roku za oddajo prijav, bodo zapečatene vrnjene prijavitelju.

5. KRAJ IN ČAS, KJER SE DVIGNE RAZPISNA DOKUMENTACIJA

Razpisna dokumentacija je od dneva objave javnega razpisa do zaključka tega javnega razpisa na razpolago v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica in na spletni strani Občine Ilirska Bistrica (www.ilirska-bistrica.si).

6. ODPIRANJE PRIJAV IN OBVEŠČANJE O IZIDU JAVNEGA RAZPISA

Odpiranje prijav bo predvidoma 4. 4. 2018 ob 10. uri. Odpiranje prijav ni javno. Predloge bo ovrednotila petčlanska komisija (v skladu s Pravilnikom za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica), ki jo bo imenoval župan Občine Ilirska Bistrica. Predlagatelji bodo o izbiri obveščeni predvidoma maja 2018 in nato pozvani k sklenitvi pogodb. Če komisija ugotovi, da so prispele prijave na javni razpis nepopolne, prijavitelja o tem obvesti in ga pozove, da prijave v določenem roku ustrezno dopolni. Če prijavitelj v tem roku prijave ne dopolni, se ta zavrže kot nepopolna.

Podrobnejše informacije so na voljo pri Eriki Vrh: tel. 05 71 12 333. ●

Številka: 410-11/2018-2

Datum: 26. 2. 2018

Župan

Občine Ilirska Bistrica

Emil Rojc

MERKANT il
Knežak 3, 6253 KNEŽAK
Kakovost s tradicijo

www.merkantil.si

PRODAJA IN DOSTAVA KURILNEGA OLJA

PRODAJA TEHNIČNIH PLINOV

 kisik	 vodik	 varilne in ostale
 argon	 acetilen	mešanice plinov
 dušik	 ogljikov dioksid	

Tel: 05/7882-064

Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica na podlagi 19. člena Zakona o športu (Uradni list RS, št. 29/2017), 6. člena Pravilnika o merilih in kriterijih za sofinanciranje programov športa ter najem športnih objektov v Občini Ilirska Bistrica (Uradne objave glasila Snežnik št. 4/99 in 3/05), Letnega programa športa v Občini Ilirska Bistrica za leto 2018, ki ga je sprejel Občinski svet Občine Ilirska Bistrica na 25. redni seji dne 15. 2. 2018 ter Odloka o proračunu Občine Ilirska Bistrica za leto 2018 (Uradni list RS št. 10/2018, z dne 21.02.2018) objavlja

JAVNI RAZPIS

ZA ZBIRANJE PREDLOGOV ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV ŠPORTA V OBČINI ILIRSKA BISTRICA ZA LETO 2018

1. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje programov dejavnosti športa v letu 2018, ki jih na osnovi sprejetih programskih nalog zagotavlja proračun Občine Ilirska Bistrica.

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje naslednjih vsebin v naslednjih višinah:

I.	Športna vzgoja otrok mladine in študentov v višini do	73.067 evrov
II.	Kakovostni šport v višini do	29.012 evrov
III.	Športna rekreacija v višini do	4.298 evrov
IV.	Šport invalidov v višini do	1.075 evrov
V.	Velike mednarodne prireditve in prireditve občinskega pomena v višini do	6.662 evrov
VI.	Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu v višini do	3.000 evrov
VII.	Športni objekti, investicijsko vzdrževanje in nakup športne opreme v višini do	30.086 evrov

Vrednost razpisanih programov za leto 2018 znaša 147.200 EUR.

2. POGOJI IN MERILA

Na razpis se lahko prijavijo:

- športna društva in njihova združenja,
- vzgojno-varstveni zavodi,
- vzgojno-izobraževalni zavodi,
- zavodi, gospodarske družbe, zasebniki in druge organizacije, registrirane za opravljanje dejavnosti v športu, ki izvajajo programe za občane Občine Ilirska Bistrica.

Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prijavitelji:

- so registrirani in organizirani v skladu z veljavnimi predpisi;
- izvajajo športne programe za občane Občine Ilirska Bistrica;
- njihova glavna dejavnost je izvajanje športnih programov;
- imajo urejeno evidenco o članstvu (velja za društva);

- imajo sedež v Občini Ilirska Bistrica;
- imajo pravočasno in v celoti izpolnjene pogodbenne obveznosti do Občine Ilirska Bistrica iz predhodnih razpisov oz. obveznosti;
- da prijavljeni programi niso financirani iz drugih postavk proračuna Občine Ilirska Bistrica;
- imajo zagotovljene materialne, prostorske, kadrovske in organizacijske pogoje za uresničevanje načrtovanih programov.

Občina Ilirska Bistrica si pridržuje pravico, da izvajalcu programov športa, ki v letu 2017 sredstev, pridobljenih na javnem razpisu za sofinanciranje športnih programov, ni izkoristil, v letu 2018 ustrezno zmanjša sredstva sofinanciranja za programe, ki v letu 2017 niso bili izvedeni v skladu s pogodbo.

Prijave, ki bodo prispele v roku, določenem v 4. točki tega razpisa, bodo ovrednotene v skladu s Pravilnikom o merilih in kriterijih za sofinanciranje programov športa in najem športnih objektov v Občini Ilirska Bistrica ter z Merili in kriteriji za vrednotenje programov po javnem razpisu za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov športa v Občini Ilirska Bistrica za leto 2018, ki jih je sprejela komisija za pripravo meril in kriterijev na seji dne 19. 2. 2018.

3. NAVODILA ZA IZDELAVO PRIJAV

Prijava na javni razpis mora biti izdelana izključno na obrazcih, ki so sestavni del razpisne dokumentacije. Vloga mora obvezno vsebovati po en izpolnjen obrazec: **OBR-prijava, OBR-izjava, OBR-finančna realizacija ter podpisan in žigosan vzorec pogodbe**. Prijavitelj izpolni tudi ustrezne druge obrazce glede na vsebino programov, na katere se prijavlja. V kolikor prijavitelj prijavlja več programov, mora za vsak posamezen program izpolniti ločen obrazec. Prijava mora vsebovati vse zahtevane priloge oziroma dokazila, ki so navedena v razpisni dokumentaciji.

Izbrani prijavitelj, ki bo pridobil sredstva na tem razpisu, je pri izvedbi sofinanciranih prireditev (na vabilih, plakatih, oglaševanju in drugem obveščanju ter informiranju javnosti) dolžan uporabiti logotip Občine Ilirska Bistrica oziroma jo navesti kot sofinancerja v skladu s pogoji tega javnega razpisa, pogodbo in navodili Občine Ilirska Bistrica. Izbra-

ni prijavitelj, ki v končnem zahtevku ne bo predložil izvoda letaka ali plakata oz. drugega promocijskega materiala ali članka o izvedeni prireditvi, objavljenega v tiskanem ali spletnem mediju, ne bo upravičen do sredstev tega razpisa.

4. NAČIN IN ROK ZA ODDAJO PRIJAV

Upoštevane bodo popolne prijave, ki bodo v zaprti ovojnici prispele najpozneje do **3. 4. 2018 do 10. ure** na naslov Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica ali bodo do tega roka oddane v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, pritličje levo.

Na ovojnici prijavitelj navede: »**PRIJAVA NA JAVNI RAZPIS ŠPORT 2018 – NE ODPIRAJ**«. Na hrbtni strani ovojnice mora biti označen naziv in naslov pošiljatelja. Upoštevane bodo vse prijave, ki bodo izpolnjevale pogoje iz te točke in bodo prispele do zgoraj navedenega roka. Prijave, ki ne bodo izpolnjevale zahtevanih pogojev iz te točke ali bodo prispele po roku za oddajo prijav, bodo zapečatene vrnjene prijavitelju.

5. KRAJ IN ČAS, KJER SE DVIGNE RAZPISNA DOKUMENTACIJA

Razpisna dokumentacija je od dneva objave javnega razpisa do zaključka tega javnega razpisa na razpolago v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica in na spletni strani Občine Ilirska Bistrica (www.ilirska-bistrica.si).

6. ODPIRANJE PONUDB IN POSTOPEK OBRAVNAVE PRIJAV

Komisija, ki jo imenuje župan Občine Ilirska Bistrica v roku 15 dni po zaključenem razpisu, odpre pravočasno prejete prijave na razpis in ugotovi, ali vloge izpolnjujejo razpisne pogoje. O prejetih prijavah komisija izdela zapisnik. Nepravočasno prejete prijave se na predlog komisije s sklepom zavrže in vrne prijavitelju. Prijavitelje za sofinanciranje programov, katerih prijave so nepopolne oz. nerazumljive, se na predlog komisije pozove, da v roku 8 dni prijave dopolnijo oz. odpravijo pomanjkljivosti. Če prijavitelj prijave ne dopolni v roku oz. ne odpravi pomanjkljivosti, se prijavo na predlog komisije zavrže s sklepom.

Popolne prijave komisija pregleda in ovrednoti v skladu z določili Pravilnika o merilih in kriterijih za sofinanciranje programov športa ter najem športnih objektov v Občini Ilirska Bistrica (Uradne objave glasila Snežnik št. 4/99 in 3/05). Med vrednotenjem prijav lahko komisija od prijaviteljev zahteva dodatne informacije, podatke in neodvisna strokovna mnenja.

Komisija pripravi predlog razdelitve sredstev po posameznih področjih. Na podlagi predloga komisije direktor Občinske uprave Občine Ilirska Bistrica sprejme sklep o razdelitvi sredstev prijaviteljem najkasneje v 30. dneh po prejemu vseh dopolnitev prijav.

Na sklep o razdelitvi sredstev prijaviteljem je dovoljena pritožba v roku 15 dni od vročitve sklepa. O pritožbi odloča župan Občine Ilirska Bistrica v roku 30 dni. Odločitev župana je dokončna.

Oddaja prijave na razpis pomeni, da se je prijavitelj seznanil z vsebino javnega razpisa in da se z njo strinja. Upravičenec do sredstev se s predložitvijo prijave na razpis strinja z javno objavo podatkov o odobrenih in izplačanih denarnih sredstvih. Vsi podatki iz prijav so informacije javnega značaja, razen tistih (posameznih podatkov), ki jih prijavitelj posebej označi kot poslovno skrivnost.

7. INFORMACIJE IN POJASNILA

Dodatne informacije in pojasnila v zvezi z Javnim razpisom lahko zainteresirani dobijo na tel. št. 05/71 12 331, kontaktna oseba Luka Špilar, ali preko elektronske pošte: luka.spilar@ilirska-bistrica.si. ●

Številka: 671-2/2018
Datum: 26. 2. 2018

Župan Občine Ilirska Bistrica
Emil Rojc

OBVESTILO – DAN ŽENA

Občina Ilirska Bistrica namerava kot vsako leto ob 8. marcu – dnevu žena – obdariti občanke, ki so stare 80 let ali več.

V ta namen poziva občanke oziroma njihove svojce, da v kolikor želijo biti obdarjene, to sporočijo osebno na sedež **RKS – Območno združenje Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 28, 6250 Ilirska Bistrica**, na e-mail: obmocno.zrk@siol.net ali na telefon 05 711 07 90 in GSM 041 233-194 čim prej oziroma najkasneje do **8. marca 2018 do 12. ure**. Sporočiti je potrebno ime in priimek ter naslov občanke. ●

Župan
Emil Rojc

K.o.: 2508 Snežnik

IDPOS: 6027

Številka dokumenta: 02112-70/2018-2

Datum izdaje: 21. 2. 2018

Geodetska uprava Republike Slovenije, Območna geodetska uprava Koper izdaja na podlagi 30. člena Zakona o geodetski dejavnosti - ZGeoD-1 (Uradni list RS, št. 77/2010), v postopku nastavitve zemljiškega katastra za zemljišča v katastrski občini 2508 Snežnik, ki niso evidentirana v zemljiškem katastru, po uradni dolžnosti, naslednji

SKLEP

1. Geodetska uprava Republike Slovenije, Območna geodetska uprava Koper, prične s 1. 3. 2018 po uradni dolžnosti v katastrski občini 2508 Snežnik izvajati postopek nastavitve zemljiškega katastra za zemljišča, ki niso evidentirana v zemljiškem katastru. Območje nastavitve zemljiškega katastra obsega ožje območje naselja Gomance, ki se nahaja južno od parcele 2230 in 2239 v katastrski občini 2508 Snežnik in ga z druge strani omejuje državna meja z Republiko Hrvaško, kot je bila določena s končno razsodbo arbitražnega sodišča o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško z dne 29. 6. 2017.
2. Postopek nastavitve zemljiškega katastra bo izvajala Geodetska uprava Republike Slovenije, Območna geodetska uprava Koper.
3. Geodetska uprava Republike Slovenije, Območna geodetska uprava Koper, poziva neznane imetnike pravic na območju iz 1. točke izreka tega sklepa, da prijavijo podatke o zemljiščih in prigrasijo sodelovanje v postopku nastavitve zemljiškega katastra. Neznani imetniki pravic lahko podatke o zemljiščih posredujejo in prigrasijo sodelovanje v postopku nastavitve zemljiškega katastra najkasneje do 30. 4. 2018 na Območno geodetsko upravo Koper, Geodetska pisarna Postojna, Jenkova ulica 3, 6230 Postojna.
4. Postopek nastavitve zemljiškega katastra za zemljišča pod 1. točko izreka tega sklepa se bo izvedel v spodaj navedenih rokih:
 - zbiranje in ugotavljanje podatkov zemljiškega katastra do 15. 5. 2018,
(Zbiranje podatkov ne vključuje podatkov o lastništvu.)
 - izdelava predloga nastavitve zemljiškega katastra do 20. 8. 2018,

- poziv sodišču, ki vodi zemljiško knjigo, za začetek postopka nastavitve ali dopolnitve zemljiške knjige do 1. 9. 2018,
- evidentiranje predloga nastavljenega zemljiškega katastra in lastnikov parcel v zemljiškem katastru v roku 7 dni po prejemu pravnomočnega sklepa sodišča o vpisu lastninske pravice na vseh zemljiščih pod 1. točko izreka tega sklepa.

5. Stroškov postopka ni.

OBRAZLOŽITEV:

Arbitražno sodišče v Haagu je 29. junija 2017 razglasilo končno razsodbo o arbitraži med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško glede določitve morske in kopenske meje med državama. V zvezi z razsodbo je Državni zbor Republike Slovenije sprejel Zakon o evidentiranju državne meje z Republiko Hrvaško (ZEDMRH), ki je bil 8. decembra 2017 objavljen v Uradnem listu RS, št. 69/2017. Zakon nalaga Geodetski upravi Republike Slovenije, da evidentira mejo v evidenci državne meje v skladu s kartografskim prikazom poteka državne meje med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško.

Na podlagi prej omenjenega zakona Geodetska uprava nepremičnine, ki preidejo v državno ozemlje Republike Slovenije, po uradni dolžnosti vpiše v uradne evidence, zemljiške parcele v zemljiški kataster, stavbe pa v kataster stavb ali register nepremičnin. Postopek nastavitve zemljiškega katastra se za zemljišča, ki niso evidentirana v zemljiškem katastru, izvede v skladu s 141. in 142. členom Zakona o evidentiranju nepremičnin – ZEN (Uradni list RS, št. 47/2006 in nasl.). Drugi odstavek 142. člena ZEN določa, da se postopek nastavitve zemljiškega katastra začne z objavo sklepa o nastavitvi zemljiškega katastra v Uradnem listu Republike Slovenije in na krajevno običajen način.

Območna geodetska uprava Koper je s tem sklepom v skladu s tretjim odstavkom 142. člena ZEN določila območje, na katerem se izvede postopek nastavitve zemljiškega katastra, podatek o začetku postopka, podatek o izvajalcu postopka in poziv neznanim imetnikom pravic, da prijavijo podatke o zemljiščih in prigrasijo sodelovanje v postopku nastavitve zemljiškega katastra ter določila roke za izvedbo posamezne faze postopka.

Na podlagi podatkov uradnih evidenc in dokumentov, ki jih bodo predložili lastniki oziroma uporabniki zemljišč, ter drugih razpoložljivih podatkov bo Območna geodetska uprava Koper izdelala predlog nastavitve zemljiškega katastra in ga skupaj s pozivom za začetek postopka nastavitve ali dopolnitve zemljiške knjige poslala pristojnemu sodišču. Po prejemu pravnomočnega sklepa sodišča bo geodetska uprava predlog nastavljenega zemljiškega katastra in lastnike parcel evidentirala v zemljiškem katastru.

Na podlagi 118. člena in v skladu s 113. členom Zakona o splošnem upravnem postopku – ZUP (Uradni list RS, št.

24/2006 – u.p.b. in nasl.) – je geodetska uprava odločila, da stroškov postopka ni.

Geodetska uprava je sklep izdala na podlagi drugega odstavka 141. člena ZEN in 118. člena ZUP.

Sklep je takse prost po 22. členu Zakona o upravnih taksah – ZUT-UPB5 (Uradni list RS, št. 106/2010-u.p.b. in št. 32/16).

POUK O PRAVNEM SREDSTVU

Zoper ta sklep pritožba v skladu s prvim odstavkom 258. člena ZUP ni dovoljena. ●

Miroslav Logar,
podsekretar

Ste zaključili srednješolsko izobraževanje ali opravili mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit?

Prijavite se na razpis za povračilo šolnin za izobraževanje do največ **V. stopnje**, na katerem lahko pridobite povrnjenih do **2.500 EUR**.

Povrnjeni bodo **stroški šolnin**, ki so nastali od šolskega leta 2014/15 do 2017/2018, ter **stroški za mojstrski, delovodski in poslovodni izpit**, ki so nastali od 1. 1. 2014 do 31. 8. 2018.

ROK PRIJAVE

Do porabe sredstev oz. najpozneje do 7. 9. 2018

Razpis je objavljen na www.sklad-kadri.si.

VEČ INFORMACIJ

dir@sklad-kadri.si ali na 01 434 58 84

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Program Sofinanciranje izobraževanja in usposabljanja za dvig izobrazbene ravni in pridobivanje poklicnih kompetenc sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

VAŠ PARTNER, ZA VEČJO VARNOST NA CESTI Z NEVARNIM BLAGOM

ADR

- ▶ PREGLEDI VOZIL
- ▶ PREIZKUSI CISTERN
- ▶ USPOSABLJANJE VOZNIKOV
- ▶ VARNOSTNI SVETOVALEC
PRI PREVOZU NEVARNEGA BLAGA
- ▶ KONTROLA TAHO IN OH

- ▶ TEHNIČNI PREGLEDI
- ▶ REGISTRACIJA VOZIL
- ▶ ZAVAROVANJE VOZIL
- ▶ PREPISI VOZIL
- ▶ CEMT PREGLEDI
- ▶ PREGLEDI GASILNIKOV

modra številka

080 80 19

TIB STORITVE d.o.o., Šercerjeva 17, 6250 Ilirska Bistrica

info@tib-storitve.si www.tib-storitve.si

JAVNI RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE ILIRSKA BISTRICA ZA LETO 2018

Občina Ilirska Bistrica vabi občane, krajevne skupnosti, podjetja, zavode, društva, združenja, organizacije in skupnosti, da predložijo predloge kandidatov za priznanja Občine Ilirska Bistrica za leto 2018.

Občina Ilirska Bistrica podeljuje spodaj našeta priznanja, ki jih lahko prejmejo posamezniki, podjetja, zavodi, društva, združenja, skupine, organizacije in skupnosti.

1. NAZIV ČASTNI OBČAN OBČINE ILIRSKA BISTRICA se podeljuje posameznikom, ki so dosegli pomembne uspehe in zasluge na gospodarskem, znanstvenem, umetniškem, kulturnem, športnem, vzgojno-izobraževalnem, humanitarnem in na raznih drugih področjih človekove ustvarjalnosti ter so s svojim delom prispevali k napredku, razvoju in ugledu občine. Naziv častni občan se lahko podeli tudi posthumno.

2. PLAKETA OBČINE ILIRSKA BISTRICA ZA PODROČJE DRUŽBENIH DEJAVNOSTI se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dosežene izjemne uspehe na področju družbenega življenja. Plaketa se podeljuje za večletno delo na področju družbenega življenja, ki je pomembno prispevalo k razvoju in ugledu Občine Ilirska Bistrica, ali kot spodbuda pri prizadevanjih za doseganje ciljev in uspehov, ki imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.

3. PLAKETA OBČINE ILIRSKA BISTRICA ZA PODROČJE GOSPODARSTVA se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dosežene izjemne uspehe na gospodarskem področju. Plaketa se podeljuje za večletno delo na področju gospodarstva, ki je pomembno prispevalo k razvoju in ugledu Občine Ilirska Bistrica, ali kot spodbuda pri prizadevanjih za doseganje ciljev in uspehov, ki imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.

4. PLAKETA OBČINE ILIRSKA BISTRICA ZA PODROČJE KULTURE se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dosežene izjemne uspehe na kulturnem področju. Plaketa se podeljuje za večletno delo na področju kulture, ki je pomembno prispevalo k razvoju in

ugledu Občine Ilirska Bistrica, ali kot spodbuda pri prizadevanjih za doseganje ciljev in uspehov, ki imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.

5. PLAKETA OBČINE ILIRSKA BISTRICA ZA PODROČJE ŠPORTA se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dosežene izjemne uspehe na športnem področju. Plaketa se podeljuje za večletno delo na področju športa, ki je pomembno prispevalo k razvoju in ugledu Občine Ilirska Bistrica, ali kot spodbuda pri prizadevanjih za doseganje ciljev in uspehov, ki imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.

6. SPOMINSKA PLAKETA OBČINE ILIRSKA BISTRICA se podeljuje zaslužnim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, združenjem, skupinam, organizacijam in skupnostim za dolgoletno, uspešno in ustvarjalno delo ob njihovih pomembnejših jubilejih.

Plakete Občine Ilirska Bistrica, navedene pod zaporednimi številkami 2, 3, 4 in 5 tega javnega razpisa, se podeljuje za življenjsko delo na posameznem področju, za posamezne vrhunske dosežke, izkazano izredno požrtvovalnost, hrabrost in človekoljubnost ob izrednih dogodkih.

Plakete Občine Ilirska Bistrica, opredeljene v prejšnjem odstavku, se podeljujejo tudi za najmanj deset let dela in sodelovanja na posameznih področjih, s čimer so predlagani kandidati prispevali k splošnemu napredku strokovnosti in izboljšavam za posamezna področja, tako da so s svojim neposrednim delom pripomogli k avtonomiji posameznega strokovnega področja; dokazali kvalitetno in strokovno delo z rezultati na posameznem področju; prispevali k tehnični in drugi izboljšavi določene stroke; izkazali dosežke na področju kakovosti proizvodov in storitev ter poslovanja, kot rezultat razvoja znanja in inovativnosti; dosegli uspehe pri odpiranju na nove trge in odpiranju novih delovnih mest; za delo na raziskovalnem, umetniškem, vzgojnem, izobraževalnem, športnem in publicističnem področju ter na področju zdravstvene in socialne problematike ali na humanitarnem področju, ki ima poseben pomen za razvoj posamezne vrste dejavnosti; prispevali k razvoju in obogatitvi posameznega področja z aktivnim sodelovanjem; prispevali k utrjevanju človekovih pra-

vic in dostojanstva; prispevali k napredku na področju zdravstvene in socialne problematike ter športa; za raziskovalno, umetniško, vzgojno, izobraževalno in publicistično delo, ki ima poseben pomen za razvoj posamezne vrste dejavnosti ali imajo velik pomen za Občino Ilirska Bistrica.

Predlogi za podelitev priznanj Občine Ilirska Bistrica morajo vsebovati:

- za posameznike: pomembnejše življenjske podatke in utemeljitev predloga;
- za podjetja, zavode, društva, združenja, skupine, organizacije in skupnosti: ime, dejavnost in sedež ter utemeljitev predloga;
- navedbo, katero od priznanj naj bo podeljeno kandidatu.

Predlogi morajo biti oddani v zaprti ovojnici z oznako: »**Ne odpiraj – priznanje Občine Ilirska Bistrica**«. Predloge za podelitev priznanj lahko predlagatelji oddajo osebno ali po pošti. Predlogi za podelitev priznanj morajo na spodnji naslov prispeti najkasneje **do 3. 4. 2018 do 14. ure**. Predloge je potrebno do navedenega roka predložiti na naslov: **Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica**. Odpiranje prejetih predlogov za priznanja vodi komisija. Komisija ugotavlja, ali so bili predlogi poslani v roku in če so pravilno pripravljeni ter označeni. Nepravočasne in nepravilno

pripravljene pobude komisija zavrže in o tem v osmih dneh od odpiranja pobud obvesti pobudnika.

O izbiri iz vrst predlaganih kandidatov, ki naj prejmejo priznanje, odloča komisija na seji. Zaradi preverjanja navedb iz podanega predloga lahko komisija pozove predlagatelja k morebitnemu dodatnemu pojasnilu predloga. Komisija izdela končni predlog za podelitev priznanj z obrazložitvijo in ga posreduje v odločanje Občinskemu svetu Občine Ilirska Bistrica. Odločitev o podelitvi priznanj sprejme občinski svet s sklepom. Ob podelitvi se izda listina, iz katere je razvidno, za katere dosežke in uspehe je podeljena.

Priznanja bodo podeljena ob občinskem prazniku Občine Ilirska Bistrica.

Kontaktna oseba za posredovanje vseh informacij v zvezi s tem razpisom je Luka Špilar, Občina Ilirska Bistrica, tel. 05 71 12 331, e-pošta: luka.spilar@ilirska-bistrica.si. ●

Številka: 094-1/2018-2

Datum: 13. 2. 2018

Občina Ilirska Bistrica, Občinski svet, Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Občine Ilirska Bistrica
Namestnik predsednika
Borut Jenko, l. r.

*V soboto, 24. marca 2018, bo ob 16. uri
na gradu Prem odprtje razstave o
šegah in navadah, povezanih z veliko nočjo.
Ob tej priložnosti si boste lahko ogledali
tudi razstavo izdelkov
na temo velike noči.*

*Vstop je prost!
Vljudno vabljeni!*

Razglednica arhiv: Teo Brožič

PODATKI ORGANOV UE

KONTAKTNI PODATKI ORGANOV IN JAVNIH ZAVODOV V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

Občina Ilirska Bistrica Bazoviška cesta 14 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 11. ure		od 8. ure do 11. ure in od 12. ure do 16.30		od 8. ure do 11. ure	05 71 12 300	obcina.ilirska-bistrica@ilirska-bistrica.si
Upravna enota Ilirska Bistrica Bazoviška cesta 14 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 7.30 do 12. ure in od 13. ure do 17.30		od 8. ure do 13. ure	05 71 12 200	ue.ilirskabistrica@gov.si
Geodetska uprava RS Območna geodetska uprava Koper, Pisarna Ilirska Bistrica Gregorčičeva cesta 2 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17.30		od 8. ure do 13. ure	05 711 84 70	Pisarna.Guilbi@gov.si
Finančna uprava RS, Finančni urad Postojna, Sektor za davke, Pisarna Ilirska Bistrica Gregorčičeva cesta 2 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure		od 7. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure			01 369 3700	po.fu@gov.si
CSD Ilirska Bistrica Bazoviška cesta 32 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure		od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure		od 8. ure do 13. ure	05 711 01 40	gpcsd.ilirs@gov.si
Zavod za zaposlovanje, Območna služba Koper, Urad za delo Ilirska Bistrica Bazoviška cesta 25 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure		od 8. ure do 13. ure	05 714 04 60	gpzrszkoper@ess.gov.si
Zavod za zdravstveno zavarovanje, Območna enota Koper, Izpostava Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 25 A 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon	e-naslov
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek		
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure		od 8. ure do 13. ure	05 66 87 244/ 05 66 87 245/ 05 66 87 247	oekp@zzzs.si

OTVORITEV PUSTA NA BISTRIŠKEM

Kavbojci z Beuga kamna so v pustnem času prevzeli oblast v Občini Ilirska Bistrica. Publiki se je na otvoritveni prireditvi predstavilo kar devet skupin.

»Hvala gospod župan Emil Rojc, da ste nam predali ključ bistrške mestne hiše! Obljubim, da bo pri nas Bčanih ta ključ v varnih rokah in bomo upravičili vaše zaupanje v nas,« je na slovesni Otvoritvi Pusta na Prešernov dan povedal nov župan Pusta in šerif Simon Godec, ki ga kličejo tudi bački Wayne.

Kavbojcem z Beuga kamna je letos pripadla čast županovati v okviru karnevala *Pust je pršu 2018*, kar pomeni, da je bila prav skupina z Bača izbrana za biti na čelu letošnje 23. pustne povelje, ki je potekala po trnovskih ulicah. Za to posebno priložnost so tudi premierno zasukali pete in zaplesali na takte kavbojske glasbe.

Letošnjo uvodno prireditev, namenjeno najbolj šegavemu obdobju leta, je

obiskalo kar devet pustnih skupin, ki so predstavile glavne značilnosti njihovih »šjm«. Prvič pa so se tega dogodka udeležili predstavniki iz pivške občine – skupina *Kalanski pust* – in s svojo idejo

o tretjem tiru Kal–Divača pritegnili pozornost občinstva. Zbrane so pozdravile etnološke maske *Podgrajski skoromati* in *Vrbovske, Pregarske* in *Vrbišče šjme*. Na dogodku so se predstavili lanskoletni nosilci ključa *Topolške šjme*, novodobne maske pa so uspešno zastopali *Kosjski jamski ljudje* in *Športno društvo BAS Šport*, ki si je letos omislilo liburno za reševanje Piranskega zaliva.

Vsaki od predstavitev je sledila še glasbena točka, ki je pokazala, da je pustni čas resnično čas za veselje, prešerno razpoloženje, glasbo in ples, ki združujeta ljudi. ●

V DOMU NA VIDMU JE DIŠALO PO PUSTNIH DOBROTAH

V Domu na Vidmu je Društvo podeželskih žena iz Ilirske Bistrice v sodelovanju z Občino Ilirska Bistrica organiziralo kulinarčno delavnico priprave pustnih jedi.

Podeželske žene so pripravile krompir na solati s čebulo, prekajene svinjske krače in jezik ter kmečko omleto s klobaso. Na jedilniku niso manjkale niti kvašene miške in slastni krofi, za katere so nam kuharske mojstrice izdale recept.

Vedno vesele in aktivne članice Društva podeželskih žena se udeležijo skoraj vsake prireditve na Bistriškem in v okolici. S svojo kulinarčno podkovanostjo pripravijo stare jedi, kot so jih naučile njihove mame in stare mame ter svoje znanje radi delijo z drugimi. Na delavnici so svoje izkušnje in znanje ter dobro voljo delile tudi članice sorodnih društev iz Občine Hrpelje-Kozina in domačinke iz bližnje okolice. Udeleženke delavnice je pozdravila predstavnica Občine Ilirska Bistrica Tanja Šajina. Za popestritev večera so ob poskušini dobrot tudi zapeli.

PN, TK

RECEPT ZA SLASTNE KROFE

1 kg moke (pol ostre in pol gladke)
 $\frac{1}{2}$ l mleka
 7 rumenjakov
 7 dag sladkorja
 1 vanilin sladkor
 1 dcl olja
 $\frac{1}{2}$ dcl ruma
 1 čajna žlička soli
 sok $\frac{1}{2}$ limone
 9 dag kvasa

Rumenjake, sladkor in vanilin sladkor mešajte, da zmes postane penasta. Nato dodajte olje in rum. Nadaljujte z mešanjem in počasi dodajte sol, limonin sok, kvas, preostanek mleka in moko. Mešajte približno 15 minut. Maso zajemite z jušno žlico in oblikujte kroglice (približno 7,5 dag mase na kroglico). Vzhajajo naj vsaj eno uro.

V posodo dajte 3 prste olja in cvrite na vsaki strani približno 4 minute. V ohlajen krof vbrizgajte marmelado in ga posujte z mletim sladkorjem!

Dober tek! ●

OTVORITEV RAZSTAVE NAJBOLJŠIH PUSTNIH FOTOGRAFIJ V GALERIJ

Člani Fotokluba Sušec iz Ilirske Bistrice so v Galeriji Doma na Vidmu pripravili izbor najboljših fotografij, ki so jih fotografi ujeli v svoj objektiv v lanskem pustnem času. Trideset umetniških del je iskren poklon najbolj norčavemu obdobju leta.

»Čestitam Fotoklubu Sušec, da je razpisal foto natečaj na temo, s katero se Bistričani lahko poistovetimo, saj je izjemno pomembna za našo etnološko dediščino. Delo tričlanske komisije ni bilo enostavno, saj se je na natečaj prijavilo 25 avtorjev s kar 243 umetniškimi fotografijami. Vesel sem, da je prvo nagrado osvojila prav domača etnološka maska Vrbovskih šjm,« je v svojem nagovoru povedal predsednik komisije Primož Rojc.

Prvo nagrado je osvojila Dajana Čok iz Divače; druga nagrada je odšla v roke Mateju Skubicu iz Zaloga pri Škofljici; tretje mesto pa je osvojil Sežančan Igor Fabijan. Diplome pa so prejeli: Cvetka Šemrov iz Sežane, Danilo Lesjak

iz Tolmina, Dani Mauko iz Radencev, Izidor Jesenko iz Poljan nad Škofjo Loko in Jana Štok iz Sežane. Na natečaju so sodelovali tudi domačini: Andrej Udovič, Tomaž Kastelic, Sabina Pugelj, Branko Česnik, Andrej Godina, Vili Gombač, Dejan Damiš, Neta Vergan in Stojan Spetič.

Razstavljene umetniške fotografije niso vezane zgolj na pestro lokalno pustno dogajanje, ampak predstavljajo tudi motive *Beneškega karnevala*, ki je drugi največji karneval na svetu. Dela pa prikazujejo tudi dogajanje s 57. *Kurentovanja na Ptuj* in utrinke zvončarjev s sosednje Kastavščine.

Otvoritev razstave *Oh, ta nori Pust*, ki se je odvijala na pustni petek, je vodil umetniški vodja Galerije na Vidmu Rajko Kranjec, za veselo vzdušje pa so poskrbeli mladi harmonikarji iz Brkinov – Klemen Gombač, Alen Frank in Erik Frank.

Razstava bo na ogled do 7. marca 2018.

PUSTNO VZDUŠJE PREVZELO TUDI NAŠE NAJMLAJŠE

Naloga pusta je pregnati zimo. Takrat se naše-mimo v pustne maske in skačemo naokrog ter se veselimo – predvsem tega, da zopet prihajajo topli in daljši dnevi.

Pust je zelo pisan dogodek v vseh po-menih te besede, saj si oblečemo pi-sana oblačila, nadenemo ali narišemo maske na obraz in že smo pripravljeni na pustne norčije, ki so obvezni del pestrega dogajanja v tem obdobju leta. Da bi to pisano obdobje začutili tudi naši otroci, sva se združili dve društvi, in sicer društvo *Otroške zabave in ani-macija* ter *Klub študentov Ilirska Bistrica* in s pomočjo *Turistično-informacijskega centra Ilirska Bistrica* za otroke pričarali pravo norčavo in sproščeno vzdušje. V petek, 2. februarja, so v Domu na Vidmu potekale ustvarjalne delavnice, v

soboto, 10. februarja, pa pravo otroško pustno rajanje v ogrevanem šotoru za Domom na Vidmu. Otroci so lahko v pustnih maskah zaplesali s prekrasnimi indijankami, svojo ustvarjalnost pa iz-ražali na delavnicah, na katerih so med

drugim izdelovali ropotuljice, da bi z njimi še glasneje pregnali zimo.

A s skupnimi močmi nam ni uspelo, saj smo le dva dni za tem dobili novo pošiljko snega. Verjame pa, da so se je naši nadobudneži zelo razveselili. ●

Kaja Boštjančič,
Klub študentov Ilirska Bistrica

BISTRIŠKI ODMEVI – FEBRUAR 2018

PUSTNI PLES POD ŠOTOROM

Ples v maskah s skupino *Biseri* je v prireditveni prostor za Domom na Vidmu privabil veliko število šem, ki so se v dobri družbi in ob odlični glasbi zabavale vse do jutranjih ur. Skupina iz Male Pristave je s pestrim izborom skladb na ple-

sišče zvalila dobro razpoložene maske, ki so se ob zvokih uspešnic vrtele kot navite. Pust je čas za norčije in domiselne maske. Pridružili smo se pustni zabavi in posneli nekaj zanimivih fotografij, ki vam jih ponujamo na ogled. ●

NEDELJSKA POVORKA

»PUST JE PRŠU 2018«

Škoromati, zvončarji in kurenti so s svojimi zvonci tako skakali, da so na pustno nedeljo uspešno pregnali zimo in v Trnovo priklicali pravo pomladno vreme. Že 23. karneval Pust je pršu 2018 je na Bistriško privabil več tisoč obiskovalcev iz Slovenije in Hrvaške, ki so navdušeno spremljali povorko domačih in gostujočih »šjm« in jih večkrat nagradili z bučnim aplavzom.

Sprevod, ki so mu županovali *Kavbojci z Beuga kamna* s predstavnikom skupine Simonom Godcem na čelu, je postregel s kar dvanajstimi etnološkimi skupinami, ki so se predstavile s svojimi tradicionalnimi maskami. Domačine so suvereno zastopali številčni *Podgrajski škoromati*, *Hruški škoromati* in *Šjme Pregarje*. Občinstvu so se predstavile lepe in grde *Šjme Vrbovo* ter nemo gledališče *Šjm iz Vrvice*, ki ima po ustnem izročilu 300-letno tradicijo šemanja. *Brgutski*, *Čičski in Munski zvončari* so predstavili navade Kastava in okolice. Največje navdušenje pa so poželi posebni gostje iz Italije. *Le Maschare di Tricarico* so s prikazom pastirskih običajev čaščenja krav in bikov navdušile gledalce, ki so nastopajoče nagradili z gromkim aplavzom. Karnevala

so se znova udeležili tudi *Liški pustje* z Liškega področja pod Kanalskim Kolovratom, ki slovijo po edinstvenih maskah iz bakrene in aluminijaste pločevine. S svojim nastopom so Bistričane razveselili *Pokači in orači* iz Malega Okiča ter Slatine, ki so s spektakularnim pokanjem pritegnili številne poglede. Etnološki sklop so zaključili štajerski gostje, ki so na Bistriško prispeli že devetih zapored. *Kurenti iz Hajdine* so znova poskrbeli za prešerno razpoloženje, ko so neumorno dvorili lepim dekletom v občinstvu, zala dekleta pa so jim pridno vezala robce okrog pasu in ježevk.

Bistriško pustno povorko so znova obiskali smučarji iz sosednjega Lisca, ki so z vijuganjem po Brinškovem klancu neutrudno premagovali belo strmino. Iz Slivja so prišle sočne slive, iz katerih se je kuhala vrhunska slivovka, občudovanja vredno delovno vremo pa so prikazali Kalani, ki so v rekordnem času zgradili tretji tir med Kalom in Divačo. Topolčani so predstavili svoje rakarje in strašljivo Krvavo stjegnu, ki je strah in trepet za otroke.

Domačo občino so predstavljale še štiri novodobne skupine. Dolina ljubavi je zaživela v luči faraonov in Kleopater, ki so jemale dih s svojo božansko lepoto.

Koseščani so uspešno predstavili obdobje lova in nabiralništva, ko so kot jamski ljudje živeli v jami na Rudniku. Dolnji Zemon se je predstavil z odlično zdravniško ekipo, ki je poskrbela za vse bolne in ranjene. Športno društvo Bas Šport pa se je odločilo, da z bojno ladjo liburno ubrani Piranski zaliv in reši vsa odprta vprašanja o morski meji.

Festival šjm so kot vsako leto otvorili *Otvoritveno vozilo Pust* je pršu ob glasbeni spremljavi Pihalnega orkestra pod taktirko mladega in nadarjenega dirigenta Simona Tomažiča. Za dobro voljo in duhovite vložke med pol tretjo uro trajajočim karnevalom sta poskrbela znana radijca Iztok Gustinčič in Tomaž Klepač. ●

KAVBOJCI Z BEUGA KAMNA

*Z Divjega zahoda
na Bač so prihrumeli
in si njihovo ozemlje hitro v last vzeli.*

*Pregnali indijance in cigane,
prasce, trote in čebele,
ki v teh letih v pustnem času
na Beumi kamni so živeli.*

*Ko ven iz zabojev
viski in orožje kavbojci so vzeli,
za naše mi takoj smo jih imeli.
Danes smo v povorki zbrani,
da kot kavbojci bi se vam pokazali.*

*Viski nam v potokih teče,
da korak v plesu nam bolj steče.*

*Za vas imamo sporočilo,
ki s trezno glavo ga delimo.
Ni pomembno, kdo si, kaj si,
vsak je včasih maškara.*

*Naj še za konec vam kavbojci z Bača
vsi v en glas želijo,
da vam smeha čez vse leto bo obilo. ●*

»LE MASCHARE DI TRICARICO« NA KARNEVALU V ILIRSKI BISTRICI

Tricarico je arabsko-normansko mesto v pokrajini Matera, ki se nahaja na jugu Italije levo od reke Basento in pobočja Toppe Pizzute ter velja za najbolj ohranjeno srednjeveško središče v regiji Basilicata. Po zaslugi *Podgrajskih* škorumatov so prišli tudi v Ilirsko Bistrico kot častni gostje domačega karnevala in na paradi pritegnili številne poglede.

Njihove maske predstavljajo čredo krav in bikov, ki jih vodijo pastirji. »Krave« in »biki« so lahko le moški, saj je ženskam udeležba prepovedana. Krave so oblečene v bela pletena ali volnena oblačila, okrašena s svetlo obarvanimi trakovi na vratu, bokih, rokah in nogah, na glavah pa nosijo široke klobuke, pokrite z ruto in tančico ter bogato okrašene z dolgimi barvnimi trakovi, ki se spuščajo do gležnjev. Bikova maska je sestavljena kot maska krave. Razlikuje pa se v tem, da je v celoti črne barve s črnimi in rdečimi trakovi. Tako »beli« kot »črni« nosijo zvonec, ki se lahko razlikuje po zvoku in obliki. Med obhodom vsi zvonovi zazvenijo v kaotičnem ritmu in ustvarijo zmedo med gledalci. ●

TRETJI TIR KAL-DIVAČA NA PUSTNO NEDELJO

svojo zagnanostjo ter voljo do dela našo ljubo domovino krepko prehitela pri gradnji drugega tira proti Luki Koper.

»Našim vodilnim želimo pokazati, da se z močno voljo, zagnanostjo in eno-

tnostjo lahko izvede velike projekte, četudi sredstva niso velika. Udarna brigada je izdelala progo, ostali Kalani pa so izdelali parno lokomotivo, ki se po novih tirih prvič pelje prav danes na dan PUSTA. Otvoritve se je udeležila velecejenjena gospoda s Kala, povabili pa smo tudi živine iz sveta politike, ki bodo častno odprle novo progo in se po njej zapeljale s parno lokomotivo,« so se predstavili graditelji tretjega tira med Kalom in Divačo. ●

Pred sedaj že davnimi 10. leti je na Kalu nastala 1. prekomorska brigada, ki se je kar dve leti zapored borila za naše ozemlje in za vrnitev Pusta v vas. Takrat so bili Kalani zelo borbeno razpoloženi, letos pa so bili zelo delavni. Ob 10. obletnici pustovanja na Kalu je prav ta brigada zgradila tretji tir Kal-Divača in s

BISTRIŠKA LIBURNA NA PUSTNEM KARNEVALU

Športno društvo BAS Šport Ilirska Bistrica se vsakokrat predstavi z novo in aktualno pustno masko in letos so na karneval pripluli z bistriško liburno.

Predstavili so se takole: »Spet je prišel čas, ko moramo Bistričani urediti odprte politične zadeve – sploh tiste, ki se vežejo na Piranski zaliv. V pomoč naši mornarici smo na našo obalo pripeljali vojno lad-

jo liburno, ki smo jo zaplenili plemenu Liburnov iz Kvarnerskega zaliva. Gre za majhno, okretno vojaško ladjo veslačo, ki je zmagovala v mnogih pomorskih bitkah, zato jo rade volje posodimo za reševanje morske meje z našo prijateljsko sosedo Hrvaško. Liburna že 145 let simbolizira naše mesto, trg, občino in pleme. Japodi so bili veliko, gospodarsko razvito ilirsko pleme, ki se je uspešno branilo pred Rimljani tudi na morju, zato smo letos aktivirali Japode, da se spustijo z Brkinov, postavijo bojno ladjo liburno na četrtino Piranskega zaliva in uredijo zadeve z ribiškimi barkami.

Je pa res, da so se Japodi razširili tudi po celotnem Velebitu in ob Kolpi, tako da smo sklicali plemensko srečanje na bistrškem karnevalu, v našem Metullumu, da bi uredili vse probleme, ki jih imamo, in ob koncu pripravili družinsko pojedino«. ●

VRBIŠČE ŠJME

Ustno izročilo pravi, da je običaj šemanja v Vrbici star približno 300 let.

Šjme v Vrbici predstavljajo nemo gledališče in se delijo na »črne« in »bele«. Vsi skupaj predstavljajo veliko družino »ta starega« in »ta stare«, ki sta tudi oče in mati vseh v skupini. Osrednja lika sta nedvomno »beu« in »črn louc«, ki nosita kožuhovinasti maski iz ovčje kože. Čez telo nosita belo in črno ovčjo kožo, oblečena pa sta v žakljevnaste hlače, okrog pasu imata navesene zvonce. Beli nosi v rokah klešče, črni pa veliko zakrivljeno palico. Spadata med najstarejše ohranjene maske na Slovenskem.

V sprevodu je tudi bršljanar, ki je celovit v bršljan in v rokah drži lončeni bas. Neugnana hudička bežita pred »cuprnco« – eden na začetku drugi

pa na koncu povorke. »Cuprnca« ima najgršo »larfo«.

Obredno oranje opravljajo »uosli«, vpreženi v lesen plug, gonjač pa jih s težavo kroti. K črnim šemam spadajo še medved z gospodarjem in ciganka ter jelen in srnjak, ki bežita pred lovcem. Kamelo s šejkom in kramarjem so fantje prvič izdelali, ko so se vračali po koncu druge svetovne vojne kot italijanski vojaki iz Abesinije in so od tam prinesli tudi idejo o opici.

V povorki sta tudi »babec z babo«. »Babec« je v košu, tako da ga »baba« nosi naokrog. Kmetice in kmetje uprizarjajo delo na kmetih, Ribenčan pa prodaja suho robo.

Na drugi strani so »te bele šjme«, ki so dostojanstvene in elegantne. Predstavlja jih nekaj parov v belih oblačilih. K belim šjmam spada tudi velika ženska, ki meri v višino več kot dva metra. Na vse šjme pazita policaja.

Od leta 2015 so Vrbišče šjme vpisane v Register žive kulturne dediščine Slovenije. ●

POBERIJA V VRBICI

Poberija se v Vrbici prične v zgodnjih popoldanskih urah. Fantje se porišejo po obrazu, oblečejo stare jakne, narobe obrnjene kožuhe in obiščejo vse hiše v vasi. Domačini jim pripravijo domače klobase, jajca in okusne krofe ter kakšen evro. Vsaka gospodinja po običaju zapleše z dragimi gosti. Brez muzikantov seveda ne gre! ●

ZAŽIG PUSTA V VRBICI

Na pepelnično sredo Pusta v Vrbici obsodijo na smrt. V sprevedu ga odpeljejo do središča vasi, kjer mu župnik prebere obsodbo, nato pa se vsi skupaj podajo na pot proti gornjemu vaškemu koritu, ki stoji na vrhu vasi. Tam ga najprej ustrelijo in nato še zapalijo, da ne bi več delal neumnosti. ●

P. BOUTIQUE

IN PILATES PO MERI POSAMEZNIKA

ZGODBA ...

P. Boutique je nastal zaradi strasti do pilates vadbe, iz ljubezni do športa in človeka. Ker smo ljudje individumi in vsak od nas predstavlja lasten unikat, je tudi razvoj P. Boutique usmerjen k posamezniku, individualnim ciljem, kjer vsak lahko najde svoj košček v sestavljanju mozaika dobrega počutja kot v butiku ☺.

Kot dolgoletna bivša plesalka jazz baleta in hip-hopa sem se pogosto srečevala z nepravilnimi obremenitvami sklepov, kar je dostikrat vodilo v neprijetne bolečine ali celo poškodbe. Prav tako sem zaradi aktivnega načina življenja, del katerega sta bila stres in hiter življenjski ritem, potrebovala nekaj, kar bi moje telo vrnilo v ravnovesje in okrepilo tiste mišice, ki so čez dan najbolj obremenjene. Na svoji življenjski poti sem tako spoznala vadbo pilates, katere izumitelj je Joseph Hubertus Pilates. Veščine vadbe in svoje znanje v povezavi s pilatesom nadgrajujem vsak dan. Sem certificirana pilates inštruktorica *Gimnastične zveze Slovenije*, s pilatesom pa se aktivno ukvarjam že osmo leto. Za menoj so številna izobraževanja, delavnice in kongresi, ki mi dajejo širino in navdih, da lahko znanje in energijo prenašam na svoje stranke.

ZAKAJ RAVNO PILATES ...?

Pri vadbi gre za protistresno delovanje, sprostitve, postrehabilitacijo, izboljšanje gibljivosti, ravnotežja in koordinacije.

Ustvari se vitka in pokončna postava, ki je zaradi samozave-
stnejšega koraka vedno bolj opazna, gibanje telesa pa na splo-
šno postaja mehkejše, naravnejše in harmonično. Vse skupaj
pa je lahko odlična osnova vsem športnim zvrstem.

Pilates je celostna telesna vadba, ki obsega preko 500 različnih
vaj. Poudarek nosi na težje dostopnih, manjših in šibkejših mi-
šicah, ki pripomorejo k pravilni in zdravi telesni drži, krepitvi
mišic in kardiovaskularnega sistema, izboljšani telesni pripra-
vljenosti in koordinaciji. Z redno vadbo korenito pripomore-
mo k zavedanju lastnega telesa. Trening vključuje vaje za moč,
raztezanje in dihanje. Vadba je odlična tudi za rehabilitacijo
po poškodbah. Podlaga vadbi je treniranje telesnega centra,
ki zajema mišice spodnjega dela trupa: medenične, trebušne
in hrbtne s skupnim poimenovanjem CENTER MOČI ALI
POWER HOUSE. Vse vaje se izvajajo počasi in tekoče z upo-
števanjem pravilnega dihanja. Tak način vadbe je blagodejen
tako za mišice kot tudi za sklepe.

Za konec naj si sposodim misel kanadske učiteljice šole pilate-
sa Moire Merrithew: »Pilates je proces, ki nima končne postaje.
Naša telesa so v večnem procesu spreminjanja in kljub temu da
vsakič poskušamo stopiti čez rob, limita nikoli ne dosežemo.«

Trenutno poteka pilates vadba vsak torek ob 20. uri na Osnov-
ni šoli Podgrad. Petra vas z veseljem vabi, da se ji pridružite
tudi na individualnih obravnavah in vadbah. Pokličete jo lah-
ko na tel.: 031 850 806 ali ji pišete na: erjavec.petra@gmail.com. Čeprav je v letošnji sezoni število skupin pilatesa pod
Petrinim vodstvom okrnjeno, v prihodnje pripravlja kar nekaj
novosti, zato jo lahko spremljate tudi na njeni FB strani: **PET-
RA ERJAVEC**. ●

Petra Erjavec

V SODELOVANJU Z ARHITEKTOM DO URESNIČITVE SVOJIH SANJ

Želja po gradnji lastnega doma in zagotovitev udobnega bivanja v njem so sanje marsikoga. Življenjsko pomembna in zahtevna odločitev, ki izhaja iz želje po boljših bivalnih pogojih, pa postavlja naročnika pred vrsto dilem in problemov. Odgovor, kako najbolje uresničiti svoje zahteve in zmožnosti pri gradnji lastnega habitata in hkrati ohraniti spoštovanje do že grajenega okolja, se skriva v kvalitetnem sodelovanju in zaupanju med snovalcema – arhitektom in naročnikom. Le medsebojno usklajevanje in poslušanje lahko privede do kvalitetnih rezultatov, ki zadovoljijo potrebe stranke in v pravi meri izrazijo arhitektove ideje ter interpretacije. Poleg snovanja intimnega interierja pa je zunanji ovoj stavbe ključni gradnik javnega prostora, s katerim vplivamo na celostno podobo naselja. Nepoznavanje likovno-estetskih zakonitosti in pomanjkljivo zavedanje o pomembnosti odločanja pri izboru barv se kaže v izboru kričečih barvnih fasad na slovenskih tleh, ki kradejo pozornost ustrezno oblikovanim gradnjam. V neskončni svobodi izbire so nekateri pozabili na odgovornost do souporabnika in do prostora kot javne dobrine. Ekscentrične barve fasadnega ovoja rušijo tradicionalna razmerja in merila, namesto da bi harmonično dopolnjevala obstoječo arhitekturo z lokalnimi danostmi.

Arhitektka Helena Kalčič je na domačih tleh projektirala novogradnjo na mestu spomeniško zaščenega objekta. Uporabljena nevsiljiva barvna shema fasade in stavbnega pohištva v kombinaciji z avtohtonim kamenjem na vertikalnih stenah, ki predstavljajo hrbtenico volumnov, hkrati spoštuje nekdanje zakonitosti in nudi uporabniku novo funkcionalnost. ●

*Helena Kalčič univ. dipl. inž. arh.,
DOMUS DESIGN*

PREJ ...

... IN POTEM

SPOMIN NA GROZOTE AUSCHWITZA JE ŠE VEDNO ŽIV

Franciška Rože Tomšič je kot dvajsetletnica izkusila grozo zloglasnega taborišča Auschwitz-Birkenau na Poljskem, kjer je tri mesece trepetala za svoje življenje. Kot edina še živeča interniranka iz bistriške občine je posebej za naš časopis obudila spomine na temačno obdobje njene mladosti. K sreči je vojno preživela in se srečno vrnila v domače Šembije. Bridka izkušnja jo je zaznamovala, a veder duh in volja do življenja jo spremljata vse do danes. Pri svojih 93. letih si v družbi svoje številčne družine želi samo zdravja in z žarom v očeh pričakuje rojstvo osmega pravnuka.

Kdaj so vas odpeljali?

Zadnji dan v aprilu leta 1945 sem z domačimi ženskami odšla v Trst po opravkih. V Trstu je bila zaseda, kjer so nas zajeli in odpeljali v tržaški zapor Coroneo, od tam pa nas je čakala večdnevna pot v Auschwitz.

Se spomnite dneva, ko ste prvič prestopili prag taborišča Auschwitz?

Bilo je grozno. Najprej so nam pobrali zlatnino in dragocenosti. Ko so nas popisali, smo se morali sleči do golega. Spuščali so nas po deset. V majhni sobici so nas ostrigli in zmočili. Vsak je dobil majhno cunjo za se obrisat. Dali so nam cokle in jopo ter nas take poslali ven. Drugi dan smo bili kot ostrižene ovce. Ženske se med seboj nismo poznale, katera je katera. Šli smo v 13. blok, kjer smo bili nastanjeni do našega odhoda v Chemnitz.

Kdaj so vam vtetovirali številko?

Takoj drugi dan po striženju so nam vtetovirali številko in od takrat naprej je ta številka postala naše ime, naša identifikacija.

Kakšne so bile razmere v taborišču?

Človek se navadi. Na začetku sem mislila, da drugi dan ne bom več živa. Prilagodila sem se ljudem in stanju, ki je bilo takšno, kot je bilo, ker če se nisi prilagodil in ubogal, si bil tepen.

Dišalo je po dimu in zgorelih človeških truplih. Vedeli smo, da obstajajo krema-

toriji. Vedeli smo, da se to dogaja, a o tem nismo smeli govoriti.

V kopalnici je bilo več kot petdeset tušev. Iz nekaterih so spustili plin, da so pomorili ljudi, drugi pa smo šli skozi.

V Chemnitzu je bilo čisto. Imeli smo sobe in prostor, kjer smo se umili. Tam je bilo v redu, a na začetku je bilo vse prava kalvarija. Veliko preberemo in slišimo o Auschwitzu, a kar se je tam dogajalo v resnici, se ne da opisati z besedami. Mi, ki smo to doživeli, vemo, kakšno trpljenje je bilo to. Za vas, ki tega niste doživeli, je to nepredstavljivo.

Ste navezala prijateljske vezi z ostalimi ženskami?

Bila sem del skupine, ki je prišla tja. Najbolj smo se poznali in smo se zmeraj držali skupaj. Bila sem skupaj z domačinkami – ženskami iz naših krajev. Nevenka Vuga je bila profesorica, doma iz Koprive. Nevenka je bila direktor enega bloka in nam je zelo pomagala. Bila je zelo dobra ženska. Če nam je ostalo kaj hrane, jo je shranila in razdelila med nas.

Je bil kakšen svetel trenutek, ki ste ga uspeli ujeti med bivanjem v taborišču?

Ne, svetlih trenutkov znotraj Auschwitz-a ni bilo. Prvi dan, ko smo šli delat, je bilo blato po tleh. Imeli svoj vsak svojo samokolnico in smo vozili po tistem blatu, kamor so nam ukazali. Samokolnica se nam je prevrnila in v blatu smo izgubili copato. To je bilo eno samo gorje.

Podnebje je bilo grozno, saj je vedno pihalo in deževalo. Zjutraj smo zunaj stali kakšni dve uri, preden so nas vse prešteli. Zvečer je bilo isto. Poklicali so nas po številki in to je bilo to. Človek ni smel zboleti, ker če si zbolel, si izginil.

Kako ste takrat razmišljali? Ste imeli upanje na boljši jutri?

Kdo je pa znal še misliti? Prebijala sem se iz dneva v dan. V Auschwitzu smo imeli *Aus komando*. Vsako jutro, ko smo šli na delo, je pred izhodom igrala glasba in po tem taktu smo morali hoditi ven. Ko smo prišli noter, smo mislili, da smo prišli v raj. Človek si ni mogel niti zamisliti, kaj vse se bo dogajalo znotraj taborišča.

Kako ste zapustili Auschwitz?

V Auschwitzu sem preživela tri mesece. Ker pa so iskali delovno silo, so nas prepeljali v Chemnitz, kjer se je stanje izboljšalo. Delali smo v veliki tovarni Astrawerk, kjer smo izdelovali dele orožja. Ker se je ameriška vojska nevarno bližala, so nas odpeljali v Leitmeritz. Na poti tja smo dva dni stali v Dresdnu, ki so ga neusmiljeno bombardirali, mi pa smo ves ta čas prebili zaprti v vago-

nih na železniški postaji in poslušali, kako so padale bombe. Alarm je dva dni neprekinjeno deloval in opozarjal na nevarnost bombnih napadov, mi pa smo bili zaprti brez vode in hrane. To je bilo najhujše. Ko se je stanje umirilo, smo krenili naprej.

Kam so vas odpeljali potem?

Iz Dresdna smo šli v Leitmeritz, kjer smo v manjšem taborišču preživeli osem dni, potem pa smo morali peš do mesta Hertine Teplice. V tem kraju smo pričakali Ruse, ki so nas osvobodili. V mestu Hertine Teplice je bila velika zmeda. Nemški vojaki so bežali z belimi zastavami, Rusi pa so streljali z mitraljezi. V tisti gneči smo bili vsi pomešani. Prvi dan so bežali vojaki, naslednji dan pa civilisti. Tam so bili tudi jugoslovanski ujetniki, ki so nas zbrali skupaj in so dobro poskrbeli za nas. Po mesecu dni so organizirali prevoz in smo odšli proti domu.

Kako je izgledala pot domov?

Vračanje domov je bilo svojevrstno potovanje. Nekaj časa smo hodili, potem smo dobili vlak, ki nas je peljal naprej. Pot domov je bila zelo dolga. Ustavili smo se v Subotici, kjer so nas ločili – vojake ujetnike posebej, nas pa posebej. Drugi dan smo šli vsak v svoj kraj.

Kako je izgledalo snidenje z vašo družino?

Mornarjevi smo bili številčna družina. Bilo je sedem otrok – štiri dekleta in trije fantje. Veliko solz smo potočili tisti dan, ko smo se znova srečali.

Kako danes gledate na tisti čas?

Ko gledam nazaj, vidim, da je bila to dolina solz. Sedaj obujam spomine in vem, da bom vsaj še dva dneva premišljevala o tem, kje smo bili, kako je bilo in kaj je bilo.

Vendar pa se vam je uspelo rešiti in ste se živi ter zdravi vrnili domov.

Tako je, uspelo mi je priti domov in dočakati 93 let. Vse kolegice tukaj naokrog so že pokojne. Žal. Samo še jaz sem ostala – jaz in moji spomini. ●

AUSCHWITZ-BIRKENAU IN DRUGA TABORIŠČA

SEZNAM PREŽIVELIH TABORIŠČNIC

- Dujmovič Antonija, rojena 1911 v Ilirski Bistrici
Številka: 82121
- Volk Anči – Ana, rojena 1922 v Ilirski Bistrici
Številka: 81978
- Vales Meri, rojena 1913 v Podgradu
Številka: 76467
- Brožič Slava, rojena 1925 v Zarečju
Številka: 82601
- Tomažič Milka, rojena 1925 na Pregarjah
Številka: 86976
- Ličan Antonija, rojena 1904 v Ilirski Bistrici
Številka: 86972
- Gržina Nada, rojena 1899 na Dolnjem Zemonu
Številka: 86963
- Vičič Žgur Miroslava, rojena 1921 v Ilirski Bistrici
Številka: 86978
- Lavrenčič Cek Miroslava, rojena 1924 v Ilirski Bistrici
Številka: 91312
- Kirn Vičič Marija, rojena 1920 v Čeljah
Številka: 86980
- Renko Tribušon Francka, rojena 1921 v Podgradu
Številka: 80702
- Vičič Petrovič Roza, rojena 1925 v Čeljah
Številka: 86979
- Žnidaršič Anka (Korajžnikova), rojena v Ilirski Bistrici
Številka: 88942
- Kirn Vidoni Marija, rojena 1925 v Čeljah
- Rože Tomšič Fani, rojena 1925 v Šembijah
Številka: 82087
- Potočnik Slava, rojena v Podgrajah
- Vergan Franza Regina, rojena 1914 v Izoli
Številka: 75033
- Meden Zvonka, rojena 1922 v Pivki
Številka: 81959
- Novak Kristina, rojena v Knežaku
- Samsa Jelka, rojena v Malih Munah
Številka: 87082
- Ovčarič Božič Marija, rojena v Malih Munah
Številka: 87052
- Mrevlje Slavka, rojena v Sežani
Številka: 82656
- Jožefa Maslo (»mama«), rojena na Ostrožnem Brdu

V TABORIŠČU STA UMRILI:

- Kirn Roza, rojena 1926 v Čeljah,
- Bobek Jelerčič Ivana, rojena v Ilirski Bistrici, številka: 82926.

VOŠČILO

Ob mednarodnem dnevu žena se še posebej spominjamo partizanskih bork, aktivistk, internirank, talk, partizanskih žena in mater. V osvobodilni borbi so ženske prvič lahko pokazale svojo enakopravnost in željo, da tudi same pripomorejo k izgonu okupatorja iz svoje dežele.

Prijeten dan žena želimo vsem tovarišicam in vsem občankam Občine Ilirska Bistrica.

ZZB Ilirska Bistrica

JEZIKOVNI NASVETI ZA VSAKDANJO RABO

Ker je ravno tisti čas v letu, ko so za nami in pred nami različni prazniki, je treba opozoriti na pravilen zapis njihovih imen. Na različnih plakatih, voščilnicah, v časopisih in revijah pogosto naletimo na neskladja v zapisu praznikov.

KAKŠNO JE TOREJ PRAVILO? ALI PRAZNIKE PIŠEMO Z VELIKO ALI Z MALO ZAČETNICO?

Imena praznikov spadajo pod stvarna občna imena in jih pišemo z malo za-

četnico: **božič, novo leto, velika noč, prvi maj, dan državnosti, dan samostojnosti in enotnosti, dan upora proti okupatorju** itd.

Po tem pravilu zapisujemo tudi poimenovanja posebnih datumov: **martinovo, silvestrovo, valentinovo, gregorjevo, jožefovo, štefanovo**.

Ker pa ima marsikatero pravilo tudi izjeme, je tudi pri tem tako.

Z veliko začetnico pišemo imena praznikov, ki so izpeljani iz osebnih imen

ali priimkov: **Marijino vnebovzetje in Prešernov dan**.

Slovenski pravopis dopušča zapisovanje praznikov z veliko začetnico, če do njih gojimo posebno razmerje ali spoštovanje. **Zaradi tega ni narobe, če so v zasebnih oziroma neuradnih besedilih, kot so voščilnice, Božič, Novo leto in Velika noč zapisani z veliko začetnico.**

Če naletite na kakšen trd oreh v zvezi z rabo jezika, ki ga ne znate streti sami, mi pišite na: troj3@gmail.com in boste dobili odgovor.

Do naslednjic vam želim veliko prijetnih jezikovnih doživetij. ●

*Tamara Rojc,
prof. slovenščine*

KOTIČEK ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE

Ker smo v obdobju prehladnih obolenj, viroz in grip, vam zaupam odličen domač recept, ki v nekaj urah ublaži in prežene vnetje grla, če ste že zboleli. Zelo dobro pa je to mešanico uživati preventivno vsak dan za krepitev imunskega sistema.

V skodelici zmešajte:

- 5 čajnih žličk domačega medu (gozdne ali cvetličnega),
- polovico čajne žličke mletega cimeta,
- polovico čajne žličke mletega ingverja,
- polovico čajne žličke mletih klinčkov.

Dobili boste gladko zmes, ki jo uživajte po žličkah čez dan. Kmalu boste občutili njene blagodejne učinke.

SPOZNAJTE MOČ NEKATERIH ZAČIMB!

Cimet je prava zimska začimba, saj pomaga lajšati številne zdravstvene težave, ki se pojavljajo predvsem pozimi. Je odlično preventivno zdravilo proti prehladu. Pomaga tudi pri gripi in infekcijah dihal. Pozimi so ljudje pogosto brez prave življenjske energije in tu spet pomaga cimet, ki lajša izčrpanost, pove-

čuje prekrvavljenost telesa in preganja zimsko otožnost.

Klinčki imajo protivnetni in analgetični učinek. Izstopajo po razkuževalnem učinku na vse sluznice v telesu in delujejo razstrupljevalno.

Ingver deluje močno protivnetno in očisti mikrocirkulatorne kanale v telesu. Sem sodi tudi nadležno vnetje sinusov, s katerim se verjetno spopadate od časa do časa. Po ajurvedski medicini naj bi učinkoval tudi kot afrodiziak, ki bo zagotovo izboljšal vaše razpoloženje.

Na zdravje do naslednjic! ●

Tamara R.

Zasebni zavod Moja pot
psihoterapija in svetovanje

SKUPINA ZA SAMOPOMOČ »KORAK«

Preko Zavoda Moja pot že osmo leto deluje skupina KORAK, ki jo obiskujejo ljudje s težavami v psihičnem zdravju. Pogosto o tesnobi, depresiji, paničnih napadih, obsesivno-kompulzivnih motnjah in drugih težavah težko spregovorimo, saj velikokrat ljudje ne razumejo naših stisk ali pa jih je preprosto strah, ker o tem nimajo znanja. Prav zato je skupina varno in zaupno okolje, kjer si lahko olajšate svoje stiske. Vsak v skupini ima lastne izkušnje.

Skupina je brezplačna. Srečujemo se **vsak drugi in četrti četrtek v mesecu ob 19.00** na Šercerjevi cesti 18 v Ilirski Bistrici. Vsak, ki želi obiskovati skupino, ima najprej srečanje z enim od vodij.

Dovolite reči tesnobi: »Dovolj te imam!«

Kontaktne osebe:

Jerica: penkoj@gmail.com, 040 8356 678

Judita: judita.dso@gmail.com, 041 707 602

Zasebni zavod Moja pot
Šercerjeva cesta 18
6250 Ilirska Bistrica

+386 40 835 678
www.mojapot.info

VRSTE ODVISNOSTI OD ALKOHOLA

Ko se srečujemo z odvisnimi osebami in jih поблиže spoznavamo, kmalu ugotovimo, da jih po nekaterih značilnostih, med katerimi najbolj izstopa odnos do alkoholne pijače in s tem povezan način pitja, lahko razdelimo v dve glavni skupini, ki sta v tesni vzorčni povezavi s prevladujočo vrsto odvisnosti od alkohola.

Opisujemo **duševno** in **telesno odvisnost**.

A) DUŠEVNA ODVISNOST JE STANJE, V KATEREM ALKOHOL POVZROČI OBČUTEK ZADOVOLJSTVA IN HKRATI (DUŠEVNO) POTREBO PO STALNEM UŽIVANJU ALKOHOLNIH PIJAČ Z NAMENOM DOSEGANJA UGODJA IN HKRATNEGA IZOGIBANJA NEUGODJU.

Za človeka, ki je duševno odvisen od alkohola, je značilno, da se zateka k alkoholu zato, da popravlja svoje počutje in razpoloženje in da si pomaga iz življenjske stiske. Tako zalije vsak srečen trenutek, prav tako pa se tudi po prepiru zapodi naravnost v gostilno. Pred zahtevnim javnim nastopom zvrne kozareček za korajžo. Na poti k dekletu se podkrepi z alkoholom v prepričanju, da mu bo tako beseda lažje stekla.

Krajši ali daljši čas sicer lahko abstiniira, vendar ga spodnese vsak stik z alkoholom. Prvi kozarec potegne, drugi pa mu sledijo neredko do pijanosti. Pravimo, da je prišlo do okvare kontrole nad količino popite alkoholne pijače. Človek ni več sposoben zadovoljive kontrole, saj popije dosti več ali pa pije dlje časa, kot je v resnici želel.

Opisana duševna odvisnost od alkohola se lahko stopnjuje do te mere, da ne more začeti niti misliti, dokler si s kozarčkom »ne priveže duše«.

Duševna odvisnost od alkohola je sicer trajna, vendar jo je z zdravljenjem mo-

žno povsem obvladati, tako da nima nobenih težav.

Ko postopoma popravi zveržene odnose v družini in si tudi na delovnem mestu in v širšem okolju ponovno pridobi izgubljeno zaupanje in ugled, se postopoma vrne samozavest in samospoštovanje, tako da lahko različne življenjske stiske rešuje na iste načine kot prej. Morebitno trenutno željo po alkoholu obvlada in zatre v sebi.

Toda pozor! Že požirek alkohola lahko prebudi duševno odvisnost iz spečega tlečega stanja včasih v obliki prav neobvladljivega izbruha, ko odvisna oseba po prvem kozarcu nadaljuje s pitjem pogosto do pijanosti. Drugim se alkoholna odvisnost stopnjuje postopoma, vendar vsak prej ali slej prispe tja, kjer je bil pred zdravljenjem. S požirkom prebuje na sla po alkoholu je tako močna, da se ji nihče ne more upirati daljši čas. Izjeme ni. To je neizprosna resnica alkoholne odvisnosti, zato se vsak poskus zdravljenega alkoholika, da bi postal zmerni pivec, konča v recidivu bolezni, ki jo lahko uspešno reši le ob takojšnji pomoči članov Kluba zdravljenih alkoholikov ali pa s ponovnim zdravljenjem.

B) TELESNA ODVISNOST JE STANJE, KI SE KAŽE Z JASNO IZRAŽENIMI TELESNIMI MOTNJAMI, ČE TELO NE DOBI ALKOHOLA (NESPOSOBNOST ZA ABSTINenco).

Zaradi dolgotrajnega prekomernega pitja alkoholnih pijač se organizem tako navadi na alkohol, da se pojavijo abstinenčni znaki takoj, ko mu pade vsebnost alkohola v krvi.

Ti znaki so: tresenje rok, jutranje siljenje na bruhanje in kolcanje, znojenje, nemir, glavobol, razdražljivost. Te težave, ki bi ob abstiniiranju trajale nekaj dni, nato pa bi počasi minile, so tako neprijetne, da se jih hoče odvisna oseba čim prej znebiti, zato hitro poišče svoje »zdravilo«. Kmalu potem ko popije

novi količino alkohola, abstinenčne težave ponehajo. Te osebe morajo že zjutraj popiti prvo merico, potem pa dolivajo ves dan, tako da niso nikoli trezne, pa tudi močno pijane so le včasih zvečer. Zanje se je udomačil izraz »dolivalci«. Vrtijo se v začaranem krogu, iz katerega ne morejo sami. Pijejo, da bi se znebili abstinenčnih težav, s pitjem pa se jim splošno stanje samo še slabša. Edina rešitev zanje je zdravljenje. Na začetku bomo abstinenčne težave ublažili ali povsem preprečili s pomirjevalnimi sredstvi, kasneje pa se bo z abstiniranjem organizem postopoma vrnil v normalno stanje in telesna odvisnost od alkohola se bo tako kmalu pozdravila. ●

Jasmin Tomažič, terapevtka

OMAMA

*Omama je dišeča trava.
Ne v dimu,
le v cvetu sončnega je dne.
Od pomladi, ko prve cvetke
zacvetijo,
do jeseni, ko travniki porumenijo.
Dišeče cvetke nam cvetijo.
To travo pametni čistijo.
Človek, zakaj bežiš v sintetično
omamo?
Zakrivaš si oči,
zatiskaš si ušesa,
da ne vidiš in ne slišiš
lepote, ki se ti ponuja,
da ne čutiš, da so tu
na zemlji nebesa.
Pokončno hodi nasproti usodi
svoji!
Naj te nič ne zlomi
na cvetoči tej poljani tvoji!
Če te kdo zlomiti hoče,
upogni se le toliko,
da pokažeš mu poljane te cvetoče.*

Helena,
žena zdravljenega alkoholika

VEČGENERACIJSKI CENTER DOM NA VIDMU

Ilirska Bistrica, ki deluje v okviru *Ljudske univerze Ilirska Bistrica*, in *CSD Ilirska Bistrica*, vas vabita v Dom na Vidmu in v prostore KRESNIČKE na Prešernovi 25 A, kjer potekajo številne zanimive delavnice, predavanja in druge aktivnosti. Njihove termine boste našli v spodnji razpredelnici.

DEJAVNOSTI V MESECU MARCU 2018

VSAK PONEDELJEK	
8.00–9.00 v VGC Domu na Vidmu	IZOGNIMO SE STRESU z an-tistresno tehniko STRESANJE , izvajalka Romana Morano, 05 71 45 022 v dopoldanskem času
9.00–11.00 v Kresnički, Prešernova 25 A	LOKALNO, TRADICIONAL-NO: Štruklji tako in drugače , izvajalke članice Društva podeželskih žena Ilirska Bistrica, 041 484937
17.00–18.00 in 18.00–19.00 v VGC Domu na Vidmu	SREČEVANJE ZDRAVLJE-NIH ALKOHOLIKOV , v dveh skupinah, prijave na 040683015, Jasmin Tomažič
19.00–22.00 v VGC Domu na Vidmu	ACCESS BARS IZMENJAVE , facilitatorji in praktiki, prijave 05 71 45 022 v dopoldanskem času
VSAK TOREK	
od 9.00–11.00 v Kresnički, Prešernova 25 A	DA NE BI POZABILI: Rože iz krep papirja , izvajalka aktivno-sti Jerica Strle, 041 484 937
od 9.00–11.00 v VGC Domu na Vidmu	NADGRADIMO SVOJE ZNANJE , tečaj slovenščine za tujce, izvajalka Romana Mora-no, prijave na 05 71 45 022 v dopoldanskem času
od 16.00–17.30 v VGC Domu na Vidmu	SVETOVALNICA ZA OSEBE S TEŽAVAMI Z ODVISNO-STJO , prijave na 040 683 015, Jasmin Tomažič
VSAK ČETRTEK	
od 9.00–12.00 v VGC Domu na Vidmu	RISANJE IN SLIKANJE , izva-jalec Erik Dolgan, prijave na 05 71 45 022 v dopoldanskem času
VSAK PETEK	
9.00–12.00 Točka moči v Domu na Vidmu	SVETOVALNICA ZA OSEBE S TEŽAVAMI Z ODVISNO-STJO , prijave na 040 683 015, Jasmin Tomažič

UDARNI DOGODKI V MESECU MARCU

7. 3. 2018 ob 18.00 Mala dvorana Doma na Vidmu	IZDELOVANJE TRIDIMEN-ZIONALNIH VOŠČILNIC , izvajalec Marjan Šircelj
14. 3. 2018 ob 18.00 VGC – Dom na Vidmu	DOTIKI BOŽANSKE ENER-GIJE , izvajalki Martina Zorza in Dorijana Kovačič
21. 3. 2018 ob 18.00 Mala dvorana Doma na Vidmu	VELIKONOČNA DELAV-NICA , izdelava butaric in ve-likonočnih venčkov ter prikaz praskanja pirhov, izvajalka Jerica Strle
28. 3. 2018 ob 18.00 VGC – Dom na Vidmu	V SODELOVANJU Z MI-KROORGANIZMI DO VE-ČJEGA PRIDELKA , izvajalka Suzana Poharič

Ker je letošnje leto proglašeno za **EVROPSKO LETO KUL-TURNE DEDIŠČINE**, se bomo v prihodnje v VGC-ju vsak **ponedeljek in torek od 9.00–11.00** srečevali z **lokalno, tra-dicionalno kulinariko in z ljudskimi obrtmi na Bistiškem**. Mesečne rezultate dela bomo javno predstavljali na različne načine, in sicer v bistiškem glasilu, v vitrini VGC-ja Dom na Vidmu in še kje. V obe delavnici pristrčno vabljeni vsi, ki bi radi delili ali pridobili znanje z obeh področij.

Udarni dogodki ob sredah zvečer ponujajo različne teme, ki nam širijo obzorje; nas ozaveščajo o pomembnosti trajnostne naravnosti; spodbujajo in nagovarjajo k odgovornemu in zdravemu načinu življenja ter prehranjevanja; nas seznanjajo z različnimi alternativnimi metodami zdravljenja in še s čim, zato obisk teh dogodkov prijazno priporočamo.

Vsi programi VGC-ja so brezplačni, zato bi jih bilo škoda za-muditi. Cilji VGC-ja so: informiranost, socialna vključenost, znanje in aktivacija. Pristrčno vabljeni, da damo življenju več radovednosti, pestrosti, razigranosti, smeha in vedrine; da spletemo trdnjše socialne mreže; da si delimo znanje in izkuš-nje. Skupaj smo močnejši, ustvarjalnejši in uspešnejši!

PREDSTAVITEV UDARNIH DOGODKOV V MESECU MARCU

1. IZDELOVANJE TRIDIMENZIONALNIH VOŠČILNIC, 7. 3. ob 18.00, Mala dvorana Doma na Vidmu

Izdelovanje voščilnic iz papirja. Z nami bo g. **Marjan Šircelj**.

2. DOTIKI BOŽANSKE ENERGIJE, 14. 3. ob 18.00, VGC – Dom na Vidmu

Ali **razmišljate** o tem, kaj lahko sami storite za boljše počutje?

Vas **zanima** zakaj so določene situacije takšne, kot so?

Ste si **zaželeli** sprememb?

Si **postavljate** vprašanja in iščete odgovore?

Poti do odgovorov vam pomagamo poiskati tudi mi.

Z vami bosta **Martina Zorza in Dorijana Kovačič** – izvajalki energetskih terapij, ustvarjalki energetskih slik in delilki svetlobe.

3. VELIKONOČNA DELAVNICA, 21. 3. ob 18.00, Mala dvorana Doma na Vidmu, izdelava butaric in velikonočnih venčkov ter prikaz praskanja pirhov, izvajalka Jerica Strle.

4. V SODELOVANJU Z MIKROORGANIZMI DO VEČJEGA PRIDELKA, 28. 3. ob 18.00, VGC – Dom na Vidmu

– Kako lahko **izboljšamo kakovost in prehranjenost različnih tipov kmetijskih tal**, upoštevajoč določene zakonitosti, ki so ključne za doseg večje pestrosti zaželenih talne mikro faune?

– Kako nam **mikroorganizmi** lahko pomagajo **do večjega pridelka**?

– Kako ohranjati tla, da **zmanjšamo potrebe po dodatnem gnojenju in zalivanju**?

– Kako deluje **kompost**?

Vse potrebne informacije o omenjenih dogodkih boste našli tudi na **FB profilu Večgeneracijskega centra Doma na Vidmu in Večgeneracijskega centra Pivka** ter na spletnih straneh www.tockamoci.si ali www.lu-ilirska-bistrica-si, na **FB profilu Centra za socialno delo Ilirska Bistrica** in na spletni strani Občine Ilirska Bistrica. ●

Zasebni zavod Moja pot
psihoterapija in svetovanje

SREČANJA ZA LJUDI, KI SO DOŽIVELI IZGUBO

Vabimo vas, da se nam pridružite na srečanjih, ki so namenjena žalovanju, predelovanju žalosti, pogovoru o izgubi in bolečini, ki jo čutite ob tem. Mogoče vam bo lažje, če se boste o tem pogovorili z ljudmi, ki imajo podobno izkušnjo izgube kot vi.

Srečevali se bomo vsak prvi četrtek v mesecu ob 19. uri v prostorih Zavoda Moja pot, Šercerjeva 18, Ilirska Bistrica.

Srečanja so brezplačna.

Še enkrat vljudno vabljeni!

Kontaktne osebe:

Jerica: 040 835 678, penkoj@gmail.com

Judita: 041 707 602, judita.dso@gmail.com

VAS SKRBI, KER NEKDO V VAŠI BLIŽINI PREVEČ PIJE?

Vabimo vas v Družinsko skupino Al-Anon, ki ima srečanja vsako sredo od 19. do 20.30 ure v prostorih Društva Vezi na Tavčarjevi ulici 15 v Ilirski Bistrici.

V tej skupnosti boste:

- srečali osebe, ki imajo enake probleme;
- spoznali alkoholizem kot bolezen;
- nadomestili obup z upanjem;
- izboljšali razmere v družini;
- zgradili zaupanje vase.

Člani se v Ilirski Bistrici srečujemo že od leta 2006. Nimamo terapevta, vendar med seboj delimo izkušnje, moč in upanje drug z drugim, da bi rešili skupne probleme. To je mnogim

med nami pomagalo priti do rešitev, ki prinesejo vedrino in spokojnost. Ko se naučimo svoj problem in bolečino pogledati iz prave perspektive, odkrijemo, da izgubi moč in oblast nad našimi mislimi in življenjem.

Al-Anon ni povezan z nobeno sekto, veroizpovedjo, organizacijo ali ustanovo. Ne vpleta se v nikakršne spore. Ne zagovarja niti ne zavrača nobenih stališč.

Anonimnost je pomembno načelo našega programa. Vse, kar je povedano na srečanju skupine in med dvema članoma, mora ostati zaupno. Samo na ta način se lahko počutimo svobodne, da odprto povemo, kaj je v naših mislih in srcih. To je način, na katerega pomagamo drug drugemu v skupnosti Al-Anon.

KJE NAS NAJDETE?

Informacije o srečanjih po celi Sloveniji dobite na telefonskem odzivniku:

01 251 3000,

na spletni strani

www.al-anon.si

ali na dežurnih telefonih:

041 590 789, 031 744 722. ●

DELOVNA TERAPIJA NA DOMU

Delovna terapija na domu pripomore k temu, da človek po poškodbi, bolezni, kapi ... lahko ostane doma in ga s terapevtsko obravnavo, svetovanjem in podporo usposobimo do najvišje možne mere samostojnosti.

Po zaključku zdravljenja v bolnišnici (ali drugi rehabilitacijski ustanovi) zaradi bolezni, kapi, poškodbe ... pride bolnik domov, svojci pa nimajo osvojenih terapevtskih veščin in znanja, kako mu pomagati v novo nastali situaciji. Pogosto je nepokreten; leži v postelji; se težje giblje; se ne zmore obračati; ne more več sam jesti, se posesti, vstati, se obleči ... Svojci so čez noč postavljeni pred izziv kako naprej s takim bolnikom in ali bodo sploh zmogli sami skrbeti zanj. Je možno še kaj narediti, da bi postal bolj samostojen? V stiski so tako bolnik, ki naenkrat sam ne zmore več skrbeti zase, kot svojci, ki mu želijo pomagati, vendar to od njih zahteva veliko fizične moči in časa. Napačna, a sicer dobronamerna pomoč oziroma vsakodnevno dviganje takšne teže bolnika, pušča posledice tudi na zdravju svojcev.

Delovna terapija na domu omogoča nadaljevanje rehabilitacije na bolnikovem domu, v domačem okolju, kjer živi in želi ostati.

Delovni terapevt pri svojem delu uporablja znanja in terapevtske metode, s katerimi lahko človek kljub bolezni ali poškodbi in omejitvam, ki nastanejo kot posledica le-te, postane čim bolj samostojen pri skrbi zase. S tem ko postane bolj samostojen, olajša delo svojcem.

Svojce bolnika naučim veščin, kako bolniku pomagati (pri obračanju, posedanju, vstajanju, hranjenju, hoji), ne da bi pri tem škodili sebi oziroma napačno obremenjevali svoje sklepe.

KOMU JE NAMENJENA DELOVNA TERAPIJA?

- Vsem, ki želijo ponovno pridobiti čim večjo neodvisnost pri skrbi zase in tako izboljšati kvaliteto življenja;
- starostnikom, ki izgubljajo samostojnost in postajajo vse bolj odvisni od pomoči drugih;

- osebam po padcih, zlomih, dolgotrajnem ležanju, ko upadeta mišična moč in gibljivost;
- osebam po možganski kapi,
- osebam po poškodbi glave,
- vsem osebam z nevrološkimi težavami.

KAKO POTEKA DELOVNA TERAPIJA NA DOMU?

Najprej spoznam bolnika oziroma svojci povedo, kje so največje težave. V kolikor je bolnik zmožen izraziti svoje mnenje, so želje bolnika vedno na prvem mestu. On je tisti, ki pove, kaj si želi doseči. Običajno so želje bolnika in svojcev enake – da bi bolnik postal čim prej samostojen pri skrbi zase. Po zastavljenih ciljih se prične z delom.

Običajno se prične s treningom obračanja v postelji, posedanja, presedanja na invalidski voziček ali na toaletni stol, s treningom oblačenja, obuvanja, hranjenja, vstajanja, s hojo s pripomočki ... Bolnike naučim nameščanja v pravilne položaje v postelji in na vozičku, da preprečimo nastanek bolečin in deformacij. Bolnikom (svojcem) svetujem pri izbiri pripomočkov (ustreznega vozička, opornice, pripomočkov za varnost in večjo samostojnost). Skuša se čim bolj ohraniti gibljivost rok in mišic, pri nevroloških bolnikih pa se izvaja specialna nevrološka obravnava (kap oz. poškodbe glave, kjer je spremenjena mišična napetost ...). Svojce se nauči,

ZAVOD OLSEN

kako pravilno pomagati bolniku, da bo ta čim bolj aktivno sodeloval pri aktivnostih (npr. posedanju) in jih hkrati naučiti, kako pri pomoči bolniku paziti nase (na svoje sklepe, hrbtenico). Svetuje se, kako prilagoditi stanovanje, da bo v njem najlažje funkcioniral in kako preprečimo padce.

KAJ JE CILJ DELOVNO TERAPEVTSKE OBRAVNAVE NA DOMU?

- Usposobiti človeka, da doseže in ohrani največjo možno mero samostojnosti in s tem izboljša kakovost življenja in bivanja v domačem okolju;
- naučiti svojce, kako pomagati, ne da bi pri tem škodili svojemu zdravju.

Če je naloga medicine, da prepreči in omeji bolezen, je naloga delovne terapije, da prepreči in omeji nezmožnost, ki sledi bolezni.

V Sloveniji so delovni terapevti prisotni večinoma v inštitucijah za razliko od razvitejših držav (skandinavске države, Velika Britanija, Nizozemska, Amerika, Kanada, Avstralija ...), v katerih delujejo delovni terapevti predvsem na bolnikovem domu. Tudi zdravstvena in socialna politika teh držav zagovarja to, da je treba ljudi čim dlje ohranjati v domačem okolju oziroma jim omogočiti zdravljenje in rehabilitacijo na domu.

Terapevtsko-konjeniški zavod Olsen
Maja Kristan Kirn, dipl. delovna terapevtka, nevrodelovna terapevtka in terapevtka za izvajanje terapije s pomočjo konja

Tel.: 041 827 367

E-mail.: info@zavod-olsen.si

Splet: www.zavod-olsen.si

LADO LESKOVAR OBUDIL NOSTALGIJO SLOVENSKE POPEVKE

Legendarni žametni glas pevca Lada Leskovarja je stanovalce doma starejših občanov popeljal v obdobje zlatih šestdesetih in sedemdesetih let ter jim priklical lepe spomine na mlade dni.

»Dajati emocije je nekaj lepega. Izjemno rad dajem in sem zelo vesel, če komu kaj dobrega naredim. Do sedaj sem obiskal že preko 40 domov za ostarele po celotni državi, saj tako lahko dajem sebe in delam tisto, kar najraje počnem – pojem,« je povedal uveljavljeni pevec Lado Leskovar in dodal: »Z mojimi sodelavci smo se odločili, da naredimo en projekt posebej za starejše, ki bi bil sestavljen iz petinsedemdesetih koncertov za mojih 75 let. Ker je

leto že naokoli in imam v marcu rojstni dan, bomo imeli 76 koncertov.«

V uro trajajočem koncertu je zapel svoje največje uspešnice, poslušalcem pa je izdal tudi marsikatero podrobnost iz bogate pevske kariere. Zbranim je zaupal, da je z domačimi brati Boštjančič posnel nekaj pesmi in kot dokaz zapel ob matrici pesmi *Poslednji vlak* iz leta 1965, kjer stranske vokale pojejo bratje Boštjančič.

Posebno presenečenje, ki ga je pripravil posebej za Bistričane, so poslušalci nagradili z bučnim aplavzom.

Lado Leskovar se je preizkusil v vseh zabavno glasbenih zvrsteh in se uveljavil v slovenskem, jugoslovanskem ter evropskem glasbenem prostoru. Številne njegove pesmi so postale večne v srcih oboževalcev in bile velikokrat nagrajene z najvišjimi festivalskimi priznanji. Štejemo ga med vrhunske slovenske vokalne interprete.

Lani je imel v aprilu velik koncert v Cankarjevem domu, na katerega ima lepe spomine, saj je med nastopom dvakrat doživel stoječe ovacije občinstva, kar je v slovenskem prostoru redek pojav. Publika pa ga je za konec nagradila še s 14-minutnim aplavzom. Na vprašanje, kaj namerava po zaključku tega projekta, je odgovoril z nasmeškom na obrazu: »Peti, saj so to najlepša leta za petje!« ●

PUSTOVANJE V DOMU STAREJŠIH OBČANOV ILIRSKA BISTRICA

Na pustni torek je pust širokih ust obiskal tudi stanovalce doma starejših na Medenovem hribu. Pisane maske so prebudile otroško veselje in prešerne nasmehe ter poskrbele za dobro voljo vseh varovancev.

Srečanje se je pričelo točno ob 10. uri dopoldne, ko se je iz večnamenskega prostora zaslíšal glasen dialog v slovenskem in hrvaškem jeziku, ki so mu z zanimanjem prisluhnili varovanci, naše mljeni v kuharje, Mehičane, pionirke, cvetlice, mornarčke, čebelice, Škote in klovne. Improviziran oder sredi dvorane so zavzeli predstavniki slovenske in hrvaške vlade, ki so vsak s svojimi argumenti skušali prepričati nasprotno stran o meji v Piranskem zalivu oziroma Savudrijski vali. Ko so naši mejo pomaknili v svoj prid, so se pripeljali hrvaški mornarji in s svojim čolničkom predstavili mejo globoko v slovenske teritorialne vode. Maloobmejni spor se je zaključil s prijateljskim stiskom rok in dogovorom med obema sprtima stranema.

Po zanimivi razpravi o problematiki morske meje je zbrane razveselil harmonikar Ivan Šuštar, ki je ravno na ta dan praznoval rojstni dan. Urnih korakov so se na plesišču zavrteli tako zaposleni kot

stanovalci, med katerimi so se spletle prave prijateljske vezi. Plesni koraki pa znajo človeka prijetno utruditi in takrat je čas za okrepčilo. Izvrsne sveže ocvrte miške, ki so nastale v domski kuhinji, so pošle kot za stavo. Sok je potešil žejo stanovalcev, ki so zadovoljni odhajali v jedilnico, kjer jih je že čakalo okusno kosilo.

Tovrstna srečanja izvajajo iskren nasmeš na usta varovancev, ki jim lepa beseda in bližina ljudi pričarata čaroben občutek toplote domačega ognjišča. ●

ZDRAVSTVENI DOM ILIRSKA BISTRICA

AED – AVTOMATSKI EKSTERNI DEFIBRILATOR

KAJ JE AED?

AED je varna in enostavna naprava.

Avtomatski eksterni defibrilator (AED) je prenosna elektronska naprava, ki je sposobna zaznati zastoj srca pri človeku. S pomočjo električnega sunka lahko srce ponovno požene in s tem reši človeku življenje.

Sestavljen je iz ohišja z baterijo, iz katerega izhajata dve nalepki – elektrodi. Odvisno od modela lahko na ohišju najdemo največ dva gumba (za vklop in proženje električnega sunka), zvočnik (preko katerega nam aparat daje glasovna navodila v slovenskem jeziku) in pri nekaterih ekran, kjer se navodila tudi izpišejo.

Uporaba je varna in enostavna. Uporablja ga lahko vsakdo.

Sam po sebi aparat ne rešuje življenj, je pa izredno dobrodošel dodatek pri oživljanju s pritiski na prsni koš (masažo srca) in z umetnim dihanjem. Z oživljanjem z uporabo AED lahko narediš toliko kot celotna reševalna ekipa, ki prispe kasneje, in človeku rešiš življenje.

ZAPOMNI SI!

***AED je popolnoma varna naprava, ki jo lahko uporablja vsakdo.**

***Samo uporaba AED brez stiskov prsnega koša in umetnega dihanja je neučinkovita!**

PRVI POSREDOVALCI SO VEDNO POMEMBNEJŠI ČLEN PRI REŠEVANJU ŽIVLJENJ!

V trenutku, ko dispečerji na številko 112 dobijo klic na pomoč zaradi srčnega zastoja, zadušitve ali hude krvavitve, poleg profesionalnih reševalcev aktivirajo tudi prve posredovalce.

Ko zastane srce, so minute tiste, ki odločajo o življenju in smrti. Tako kot v razvitem svetu in po drugih krajih Slovenije se v zadnjem letu tudi v naši občini v boj za življenje skupaj z ekipami NMP podajajo prvi posredovalci.

Prvi posredovalci so posebej usposobljeni laiki, ki jih po naročilu zdravnika aktivira Regijski center za obveščanje. Ne nadomeščajo zdravnika oz. ekipe NMP, ampak z njo sodelujejo. Zaradi svoje šte-

vilčnosti in razpršenosti pa pomembno vplivajo na preživetje. Njihova pomoč je smiselna in načrtovana izključno pri tistih stanjih, kjer bolnik prihoda reševalcev nekaj minut kasneje zelo verjetno ne bi dočakal.

Tečaje za prve posredovalce po programu Sveta za reanimacijo Slovenskega združenja za urgentno medicino v Ilirski Bistrici izvajajo zaposleni iz ZD Ilirska Bistrica.

NOVOSTI V ZVEZI Z NAPOTNICAMI, VODENJEM ČAKALNIH SEZNAMOV IN INFORMIRANJEM BOLNIKOV

Z novelo Zakona o pacientovih pravicah (ZPacP) se uvaja vmesna stopnja nujnosti zelo hitro. Ohranja se stopnje nujnosti nujno, hitro in redno, dodaja pa še zelo hitro, pri čemer v zakonu ni opredeljeno, kakšen je najdaljši čakalni čas za te stopnje nujnosti, pač pa bo to ministrstvo določilo v podzakonskih aktih.

Po novem bo moral bolnik izvajalcu zdravstvene dejavnosti predložiti napotnico s:

AED MREŽA V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

Izdelal: Dominik Simčič

- stopnjo nujnosti **nujno: najpozneje naslednji dan,**
- stopnjo nujnosti **zelo hitro: v petih dneh,**
- stopnjo nujnosti **hitro ali redno: v 14 dneh po njeni izdaji.**

Novost je tudi, da se v okviru stopnje nujnosti nujno poleg nujne medicinske pomoči dodaja še nujno zdravljenje, nujna zobozdravstvena pomoč (ki je opredeljena na novo) in neodložljive zdravstvene ter zobozdravstvene storitve.

Če napotna listina izvajalcu ni predložena v zgoraj navedenih rokih, pre-neha veljati.

Izvajalec zdravstvene dejavnosti bo moral glede na novelo zakona zagotoviti, da bolnik v čakalnici na pregled oz. storitev ne čaka dlje od pol ure. Ta omejitev pa glede na določbe v zakonu

ne velja za bolnike, ki niso naročeni in za bolnike, ki zamudijo na termin.

Tudi bolniki z novelo dobivajo določene obveznosti. Tako bodo morali deset dni pred načrtovanim posegom ali specialističnim pregledom izvajalcu sporočiti svojo morebitno odsotnost. Poznejša odpoved termina je po novem dopustna le iz objektivnih razlogov, ki jih določi minister za zdravje.

Če bolnik ne bo pravočasno odpovedal udeležbe na posegu ali pregledu, ga bodo črtali s čakalnega seznama, ponovno pa ga bodo pri istem izvajalcu za isto storitev nanj lahko uvrstili po treh mesecih. Po drugi strani pa bodo morali izvajalci zdravstvenih storitev bolnika uvrstiti na ustrezni čakalni seznam in vzpostaviti osebni stik z njim.

Izvajalec zdravstvene dejavnosti bo po noveli moral zagotoviti elektronsko na-

ročanje, naročanje po pošti, po telefonu in osebno v ordinaciji. Bolnik bo moral prejeti izvid takoj oziroma najpozneje v sedmih dneh po opravljeni zdravstveni storitvi. V nujnih primerih, tudi v primerih suma na maligno obolenje oziroma med zdravljenjem malignega obolenja, pa se izvid izda takoj.

Novela na novo določa, da lahko tudi ostali zdravniki, ne le psihiatri, bolnika privežejo s pasovi. Gre za posebni varovalni ukrep, ki se uporabi zaradi omogočanja zdravljenja bolnika ali zaradi odprave ali obvladovanja nevarnega vedenja, če je ogroženo njegovo življenje ali življenje drugih, huje ogroženo njegovo zdravje ali pa s svojim ravnanjem povzroča hudo premoženjsko škodo sebi. Ta ukrep je dovoljen le, če ogrožanja ni mogoče preprečiti z drugim, blažjim ukrepom. ●

VABILO NA DVE DELAVNICI

Delavnica: **ZDRAVO JEM** bo prvič potekala v ČETRTEK, 1. 3. 2018, ob 18. uri v prostorih Zdravstveno-vzgojnega centra (internistična ambulanta – bivši KVIST).

Na delavnici boste seznanjeni z zdravo prehrano in njenim pomenom za zdravje. Pridobili boste veščine za postopno uvajanje sprememb v svoje prehranjevanje.

Delavnica: **DEJAVNIKI TVEGANJA** bo potekala v TOREK, 6. 3. 2018, ob 18. uri v prostorih Gasilskega društva Vrbovo.

V delavnici boste dobili ključne strokovne informacije o zvišanem krvnem tlaku in zvišanih vrednostih maščob v krvi. Izvajali bomo tudi meritve krvnega tlaka in holesterola.

Program CINDI, ki je del Centra za krepitev zdravja in obvladovanja kroničnih bolezni, je namenjen pomoči posamezniku ali skupinam pri ohranjanju zdravega načina življenja ali pri spremembi tveganih življenjskih navad.

V okviru Programa svetovanja za zdravje potekajo v našem Zdravstveno-vzgojnem centru (ZVC) naslednje **BREZPLAČNE DELAVNICE**: Življenjski slog, Dejavniki tveganja, Preizkus hoje na 2 km, Zdrava prehrana, Telesna dejavnost, Zdravo hujšanje; Da, opuščam kajenje in Psihoedukativne delavnice za podporo duševnemu zdravju.

Veselim se srečanja z vami! ●

Zdravstveno-vzgojni center

VABILO

Društvo za pomoč pri demenci *Primorske spominčice* – skupina Ilirska Bistrica – organizira

v sredo, 21. marca 2018, ob 17. uri

v prostorih Doma starejših občanov Ilirska Bistrica

predavanje s praktičnim prikazom, ki nosi naslov:

»GIBALNO-KOGNITIVNE VAJE KOT PREVENTIVA PRED KOGNITIVNIM UPADOM IN DEMENCO«.

Predaval bo doc. dr. Uroš Marušič.

Kognicija je ime za vse možganske procese (tako zavedne kot nezavedne), ki se ukvarjajo z razumevanjem, procesiranjem, obdelovanjem, shranjevanjem in posredovanjem informacij v kar se da širokem pomenu. Kognitivno je torej vse, kar je povezano z delovanjem naših možganov. Kognitivna znanost recimo preučuje, kaj se z informacijami dogaja znotraj naših možganov oziroma še bolj na splošno, kako delujejo naši možgani. (<http://www2.arnes.si/~lmarus/suss/arhiv/suss-arhiv-000449.html>)

Doc. dr. Uroš Marušič je od leta 2011 mladi raziskovalec na *Inštitutu za kineziološke raziskave UP ZRS* in pedagoški asistent. Diplomiral je na Fakulteti za

elektrotehniko UL na Oddelku za kibernetiko v medicini. V času dodiplomskega študija si je znanje izpopolnjeval na Češki tehnični univerzi v Pragi in v okviru številnih praks v gospodarstvu. V okviru doktorskega študija je delal v raziskovalni skupini dr. Romaina Meeusna na Oddelku za fiziologijo človeka Univerze v Bruslju. Kot asistent pedagoško sodeluje pri predmetih: Kineziometrija, Raziskovalne metode v kineziologiji ter Analiza gibanja in obremenitve človeškega telesa na Aplikativni kineziologiji. Je prejemnik nagrade za mlade raziskovalce na *Evropskem kongresu športne znanosti (ECSS)*. Področja njegovega dela so: kognitivne in lokomotorne poveza-

ve, elektrofiziologija možganov, gibalno učenje, biomehanika, raba IKT v medicini in športu ter metodologija.

Na podlagi zadnjih raziskav, ki potrjujejo močno povezanost med gibanjem in razvojem kognitivnih (miselnih) motenj, bo za vse, ki želite na tem področju storiti korak v smeri preventive, pripravil dvourni predavanje s praktičnim prikazom. To je izredno aktualna tema, ki jo je dr. Marušič predstavil v svoji doktorski disertaciji. Predavanje je namenjeno vsem občanom, ki jih zanima ta tematika.

Vljudno vabljeni! ●

Vesna Bizjak,

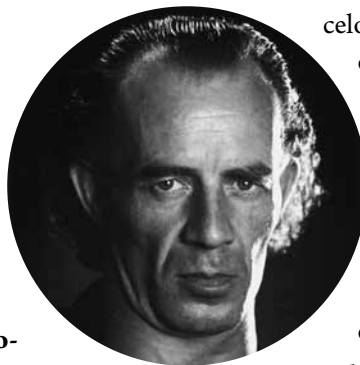
Dom starejših občanov Ilirska Bistrica

FENOMEN BRUNO GRÖNING – DOKUMENTARNI FILM

Dokumentarni film z naslovom *Fenomen Bruno Gröning* objektivno poroča o senzaciji iz leta 1949, ki je danes ponovno zelo aktualna: »Neozdravljivo ne obstaja; Bog je največji zdravnik!« Kdor išče pomoč, tega filma ne bi smel izpustiti. Bruno Gröning je rekel: »Ne bodite lahkoverni, prepričajte se sami!«

Leta 1949 se je na naslovnica pojavilo ime Bruno Gröning. Kjer koli se je pojavil, se je k njemu zgrinjalo na tisoče ljudi od vsepovsod. Bili so uničeni od vojne, odpisani od zdravnikov, z eno samo željo ozdraveti; osvoboditi se stiske in bolečin. Bruno Gröning naj bi jim pomagal. Za mnoge je bil zadnje upanje. In res je pomagal – številni bolniki so ozdraveli; hromi so lahko spet hodili; slepi so spregledali.

Dokumentarni film *Fenomen Bruno Gröning* opisuje dramatična dogajanja takratnega časa. Originalni filmski in tonski dokumenti, arhivsko gradivo, preko 50 intervjujev s pričami takratnega časa in številni igrani filmski prizori vplivajo na globoko čustveno doživetje filma. Mnogi gledalci poročajo, kako so med gledanjem filma zaznali moč, moraljince, tok po telesu. Nekateri poročajo

celo o izginotju bolečin in drugih obremenitev.

Gröning je umrl leta 1959. Tudi danes se dogajajo nenavadne ozdravitve. Zdravniki potrjujejo te uspehe. Moč, ki je v takratnem času delovala skozi Bruna Gröninga, še vedno deluje.

Dokumentarni film v treh delih si boste lahko ogledali v **nedeljo, 11. marca 2018, v Domu na Vidmu na Gregorčičevi ulici 2 v Ilirski Bistrici**. Film bo predvajan **od 14. do 19.30 ure** (z dvema vmesnima odmoroma). Vstop je prost. Prosimo za prostovoljne prispevke.

Organizator predvajanja filma je *Krog prijateljev Bruna Gröninga*.

Rezervacije in informacije dobite na: **www.bruno-groening-film.org** ali po **telefonu: 041 768 571**. ●

Vinko Mahnič

VALENTINOV KONCERT Z ŽENSKO PEVSKO SKUPINO »KALINA«

Tradicionalni koncert Ženske pevske skupine Kalina je minil v znamenju čudovitih skladb, ki slavijo srečo, veselje in ljubezen. Za obogatitev večera so poskrbele učenke solo petja *Glasbene šole Ilirska Bistrica* in *Moški pevski zbor Slavnik*.

»Vsaka pesem ima svoje besedilo, svojo melodijo, sporočilo in harmonijo. Ko pa vse to združimo s čudovitimi glasovi, se zasliši pesem, ki nas spremlja in greje v srcih še dolgo, dolgo časa,« je povedala umetniška vodja ŽePS Kalina in akademska glasbenica Janja Konestabo.

Pesem, ki je posvečena bitju srca, najbolj zaživi prav v času dneva zaljubljenec, zato so si Kalinke ravno soboto po sv. Valentinu izbrale za svoj nastop pred bistriško publiko. Tokratni valentinov večer je minil v znamenju ljudskih in umetnih skladb iz domače zakladnice, priredb večno zelenih zimzelenih melodij in napevov drugih slovanskih narodov, ki so jih popestrili dueti, operne

arije in arije iz muzikalov, ki so jih odlično odpele nadarjene učenke solo petja profesorice Janje Konestabo – Lina Furlan, Neža Kernel, Daša Đukić Maljevac, Ana Knafelc in Karmen Dekleva. Glasbene točke je na klavirju spremljal Marko Kanalec. ŽePS Kalina pa je v goste povabila tudi prijateljski *Moški pevski zbor Slavnik*, ki si je z zborovodkinjo Andrejo Tomažič Hrvatino za nastop izbral dela slovenskih avtorjev.

Za zaključek večera so nastopajoči poskrbeli za prijetno presenečenje, ko so s skupnimi močmi zapeli skladbo Zdenka Runjića *Verjemi v ljubezen*, ki jo je priredila Andreja Tomažič Hrvatino. Vrhunec večera pa je bila slovenska oda zaljublje-

nih *Dan ljubezni*, ki jo je občinstvo odpele skupaj z nastopajočimi.

Članice *Pevske skupine Kalina* so še enkrat dokazale, da jim je ljubezen do petja glavno vodilo v življenju in kot same pravijo: »Kadar zmanjka besed, je tu pesem, ki pove vse.« Resnično so dokazale, da jim je praznik zaljubljenec pisan na kožo. ●

CANKARJEVO LETO

Leto 2018 je Cankarjevo leto. Obeležujemo namreč stoletnico Cankarjeve smrti (1918). Naj bo to moje razmišljanje uvod v kulturne dogodke, ki bodo naslednje mesece obogatili kulturno dogajanje tako na državni kot občinski ravni.

Ivan Cankar je – tako kot pred njim Primož Trubar in France Prešeren – eden od stebrov slovenstva. Medtem ko je Trubar poskrbel, da smo se Slovenci v 16. stoletju »rešili skozi šivankino uho«, kot je fenomen reformacije in rojstva slovenskega knjižnega jezika poimenoval koroški pisatelj Florjan Lipuš, in je Prešeren s svojo visoko romantično poetiko slovensko umetnost dvignil na raven evropske, je Cankar ustoličil slovenski narodni značaj in v svoje književne osebe vdihnil arhetipe slovenske duše, ki nas spremljajo kot metafore in nas nagovarjajo, postavljajo nam ogleдалo, se nam rogajo, zlovesče žugajo, se z nami smejejo in jočejo. Še pomembneje pa je, da nam je s svojo visoko etično držo (tako kot Trubar in Prešeren) v svojih besedilih prižgal luč, ki nam sveti na koncu tunela in kaže smer.

Kdo so naši duhovno-literarni sopotniki, ki jih je ustvaril Cankar in nam kažejo pot, da ne zgrešimo v temi, na križpotjih globalizacije, islamizacije, poskusov oživiljanja komunizma in jugoslovanstva ter rušenja demokratičnosti?

V prvi vrsti je to Cankar sam, ki se kot alter-ego oglašča preko svojih junakov. Ne vem, od kod mu tako močna narodna zavest in tako močan občutek za narodni značaj, toda nesporno je bila njegova slovenska identiteta zelo trdna, da je kljub revščini, s katero se je vse življenje spopadal, in večletnemu životarjenju na Dunaju, zrasel njegov enkratni umetniški opus na identiteti slovenstva. Živel je v času, ko je Avstro-Ogrska monarhija začela razpadati. Še pred njenim razpadom je v predavanju Slovenci in Jugoslovani pozdravil novo možnost skupnega južnoslovanskega prostora, pri čemer je svaril, da o kakšnem jezikovnem ali kulturnem zlitju nima smi-

sla razmišljati, saj da ima slovenski kmet več skupnega s furlanskim in bavarskim kot s srbskim.

Cankar je zanimiv tudi z vidika spreminjanja svoje svetovnonazorske usmeritve, do katere je prihajalo zaradi življenjskih izkušenj in osebnih pretresov. V prvem obdobju, nekje do leta 1906/1907 je bil bližje svobodomiselnim idejam, toda očitno nikoli simpatizer liberalne stranke, katere politiko je osmešil v komediji *Za narodov blagor* (1902). Znana je njegova trditev: »*Slabši od slovenskih klerikalcev so samo še slovenski liberalci!*« Pač pa se je v sredini prvega desetletja dvajsetega stoletja začel navduševati nad socialdemokracijo, katere ideje je spoznal na Dunaju. Leta 1907 je celo kandidiral na listi socialdemokratske stranke za litijski okraj, vendar ni bil izvoljen. Ob kandidaturi je z namenom pridobivanja volivcev napisal povest *Hlapec Jernej* in njegova pravica (1907). To delo je bilo eno od najpogostejše prevajanih slovenskih besedil zlasti v deželah socializma, poznali so ga celo na Kitajskem, razlagali so ga kot simbol socialistične revolucije. Toda dr. Janko Kos v delu *Slovenska duhovna zgodovina* zaključni prizor, ko razjarjena množica upornega hlapca Jerneja, ki terja zase »*produkt dela, ki ga je ustvaril*«, to je lastnino, vrže v ogenj, interpretira kot aluzijo Cankarjevega nestrinjanja z revolucijo, kar naj bi sporočal Jernejev klavrní konec. Tudi iz drugih Cankarjevih del se da razbrati, da pisatelj revolucije (nasilnega spreminjanja družbenega reda) ni odobral. V že omenjeni komediji *Za narodov blagor* na koncu novinar Ščuka zbere nekaj somišljenikov, s katerimi organizira »*ljudsko vstajo*« proti manipulativnemu politiku. V ta namen razbijejo šipe na politikovem oknu in tukaj se igra zaključí. V letu 1909/1910

je Cankar izdal *Hlapce*. Politično drama, ki je hkrati kritika oportunitizma in konformizma, t. i. hlapčevstva, lahko beremo kot aktualno sliko sedanjih razmer v šolstvu in širše. Zanimiva je tudi zato, ker se sredi dogajanja njen glavni akter Jerman nepričakovano iz upornika prelevi v resigniranega junaka, ki družbeno-politični parket zamenja za osamo in intimo, podobno kot se je v času, ko je drama nastajala, njen avtor spokorjen vrnil v okrilje krščanstva. Učitelji so v tej drami različnih svetovnonazorskih usmeritev, danes bi rekli levi in desni, za Cankarja to sploh ni bilo sporno vprašanje. »*Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar,*« pravi Jerman. Tisto, kar avtor v igri kritizira in karikira, so hlapčevanje, konformizem, kamele-onstvo, ki ljudem jemljejo dostojanstvo in hromijo pravo demokracijo in napredek. Župnik, Jerman, Hvastja, Lojzka in kovač Kalandar so osebe, zveste sebi in spoštovanju drugega; Komar, nadučitelj, Minka, Geni ... pa so karikirane pohabe brez lastnega jaza in hrbtenice. Hlapci! Cankar je zadnja dejanja drame pisal v Sarajevu pri svojem bratu duhovniku. V tem času se je spoprijateljil tudi s sarajevskim nadškofofom Stadlerjem in se dal spovedati. Kot pravi dr. Janko Kos v *Duhovni zgodovini Slovencev*, Cankarjeva »*vrnitev*« v okrilje krščanstva ni bila muha enodnevnica. Njegova dela po letu 1910, zlasti črtice, ki jih je objavljval v *Domu in svetu* in jih 1917 izdal v

zbirki Podobe iz sanj, sporočilno ostaja-
jo na ravni krščanske svetovnonazorske
usmeritve. Čeprav so prežete z vojno
tematiko, jih povezuje skupna ideja, da
po »velikem petku pride tudi velika nede-
lja«!

Cankarjeva dota Slovincem je nepre-
cenljivo upanje in zaupanje v človekovo
zdravo etično jedro in narod kot sku-

pnost. Oba se ohranjata, zorita in rasteta
z vero v etos in krščanstvo. Oziroma kot
nekje pravi Cankar: »Če bi bil Rus, bi bil
pravoslaven, če Prus, protestant, ker sem
Slovenec, sem katoličan.«

Naj svoje razmišljanje sklenem s Can-
karjevimi besedami iz Bele krizante-
me: »Dokler sem zvest resnici, sem zvest
sebi: dokler delam v njenem imenu, bo

moje delo rodovitno, ne bo ovenelo od po-
mladi do jeseni ... «

Naj bo v Cankarjevem letu, pa tudi sicer,
kulturno delo v naši občini rodovitno,
bogato in vztrajno, da »ne bo ovenelo od
pomladi do jeseni«.

Adrijana Kocjančič

LITERATI V MESECU KULTURE

Člani Literarnega društva smo mesec kulture začeli z obeležitijo obletnice rojstva našega pesnika Dragotina Ketteja – tako kot vsa leta in desetletja poprej. 20. januarja smo v muzejski sobi nekdanje osnovne šole na Premu prebirali njegove pesmi in se pogovarjali o vplivu njegovega ustvarjanja na prihodnje rodove.

27. januarja smo v Domu na Vidmu predstavili zbornik *Stopinje*, ki nosi za-
vidljivo zaporedno številko 22. Pred-
sednica društva Dragica Marković je
v uvodni besedi o zborniku dejala: »V
tej številki glasila gospodarijo kot mno-
gokrat doslej poezija, proza in prevodi. V
njem objavlja štirinajst poetov, šest piscev
proze in prevajalec. Mogoče je pričujoča
publikacija drobnejša od predhodnih, je
pa zato toliko bolj iskriča in pokončna. S

*svojimi risbami sta Stopinje po-
pestrila mlada likovna ustvarjal-
ka Eva Žgur in naš član Aleksander
Borenovič.*«

Nagovor je bil namenoma kratek z željo,
da si ljubitelji literature čim prej poi-
ščejo svoj izvod in se prepustijo pisani
besedi.

V nadaljevanju prireditve, ki jo je vodila
Tanja Volk, smo nekateri avtorji pred-
stavili svoja besedila. Prijeten večer pa je

popestrila violinistka Lara Štemberger. Izvirne odrske aranžmaje je pripravila Jerica Strle.

Kulturni praznik, 8. februar, smo obele-
žili ob dopoldanski kavi, čaju in litera-
turi. Kar nekaj se nas je zbralo, da smo
prebirali svoje tekste in tekste drugih
avtorjev.

Irena Štemberger

DAN ZA KULTURO IN TEK – 1. TEK PO KETTEJEVI POTI

»Vsaka pot ima namen, vsak korak svojo sled in vsaka pesem svoje sporočilo.« V četrtek, 8. februarja, smo tekači *Tekaškega društva Bistrce* pripravili 1. tek po Kettejevi poti, ki smo ga popestrili s Kettejevo poezijo.

Izpred osnovne šole Dragotina Ketteja smo tekli skozi Trnovo, mimo domačije Jejčkovih, kjer je bila doma Kettejeva mama. Pot smo nadaljevali skozi Rečico in Zarečje, mimo Novakovega mлина proti Smrjam. Okrepčevalnico v Smrjah je pred svojo hišo postavil Andrej Černigoj, ki je tudi tekel z nami. Po kratkem postanku za okrepčilo in poezijo smo iz

Smrj tekli proti Premu do Kettejeve rojstne hiše. Tu so nas z dobrotami pričakale prijazne domačinke. Po skoraj desetih kilometrih teka smo se najprej najedli domačih štrukljev, drugega peciva in sadja ter se pogreli s čajem. Poetu smo se poklonili z recitiranjem njegove poezije, nato pa smo tekli nazaj proti Ilirski Bistrici. Skoraj dvajset kulturnih

kilometrov dokazuje, da lahko tekaški korak sledi poeziji in da lahko poezija dopolnjuje tek. Za naslednje leto si želimo, da se nam pridruži še več ljubiteljev teka in poezije. ●

TD Bistrce

UMETNIKI SE SREČUJEMO V DOMU NA VIDMU

Ljubitelji umetnosti in vsega lepega se srečujemo vsak četrtek dopoldan ob 9. uri v Večgeneracijskem centru – Točki moči, kjer se preizkušamo v različnih tehnikah risanja in slikanja. Poučuje nas aka-

demski slikar Erik Dovgan. Začeli smo s slikanjem tihožitja; nadaljevali z akvarelom; v decembru pa smo risali in slikali na voščilnice. Spopadli smo se tudi z malce težjo nalogo – hitrim risanjem portretov.

Naša družba je pestra, saj zastopamo tri generacije. Najmlajši član Borna šteje komaj dve leti, zabava pa nas tudi šetlandski ovčar Allegro. Kako je naše življenje minljivo, smo se zavedli že na začetku naših srečanj, ko je zaradi hude bolezni v večni atelje odšel Franc.

Ostali pa se zato ne damo! Preveva nas želja po novem znanju in napredovanju, da bi se lahko srečevali čim dlje. Čeprav jemljemo učenje resno, ustvarjamo v sproščenem vzdušju in uživamo, ko naš atelje, ki je v resnici pisarna ruskega konzula, zapolni ustvarjalna tišina.

Tečaj je brezplačen, medse pa vabimo tudi nove ustvarjalce! ●

Sabina Stambulić Pugelj

PREBIRANJA MAREC 2018

Bernard Baša, Nisem več kralj, Samozaložba, Ilirska Bistrica 2018.

»Razumevanje lepote življenja, kadar ne čutiš teže bremena in so v vsakdanjem življenju dovoljene sanje, je majhno in samoumevno. Veliko postane, ko se življenje zasuče v nepredvidljivo stvarnost, dotlej obvladljiva, postane neznosna. Ko materialno izgublja veljavo in se zaradi jeze preteklosti in pogleda v prihodnost prebudi bolečina, se zaveš, da si nemočen. Vse tvoje bitje drhti in duša joče. Bolečina zori, dozori in ostane, ne odpade kot sadež z drevesa, ki zgine. Takrat razumevanje življenja postane veliko. Veliko v trpljenju.«

Saj vsi vemo, da se rodimo, malo živimo, umremo in cikl smrt – življenje je v neskončnost predvidljiv. Pa je res? Smrt je zahtevna reč. Pa je res? Zdi se, da je življenje zahtevnejše, posebej za tiste, ki jim smrt vzame najdražje. Če je to lastni otrok, je nerazložljivo. Sploh kadar gre za nenadno smrt. Sploh kadar gre za smrt mladega človeka. Vezi med staršem in otrokom so močne – v večini primerov je tako. Mati nosi otroka in vez je globoka. Praznine ob izgubi se ne da izpolniti. Morda so bile v preteklosti, ko se je rojevalo veliko otrok in otroku niso pripisovali takšne vloge kot danes, smrti otrok bolj vsakdanja reč in zato bolj sprejemljive. A smrt otroka je v vseh časih težka, nesprejemljiva, ptica roparica, ki staršem, svojcem, znancem, prijateljem ukrade vlogo, ukrade pozornost, ukrade vse. Bolečina je neizrekljiva, ko nam umrejo starši in toliko bolj neubedljiva, ko staršu umre otrok. Nenadoma se zazdi življenje prazno, nesmiselno, izgubi pomen. Individualna globina žalosti je tako globoka, da jo lahko dojamemo in razumemo le tisti, ki so šli skozi podobne izkušnje kdaj prej. Seveda, lahko pametujemo in rečemo, da je najbolje energijo neskončne bolečine usmeriti v pozitivno, kar sicer ne vrne otrok, morda pa olajša bivanje starša, svojca. Kalvarija preiskav, ne-

nehni strahovi, ko veš, kaj se iz vsega izcimi, nevidni ali vidni vzroki, kaj bi bilo, če bi ne bilo tako, veliko vprašanj, ki ostajajo brez odgovorov. Vseskozi pozabljamo, da je bolečina očeta, četudi otroka ni nosil v trebuhu, močna, resnična, velikokrat potlačena. Včasih oz. pogosto se bolečina spremeni v jezo na smrt, na boga, nase, na življenje, na vse. Zakaj?!?! Žalovanje staršev traja. In rečejo, da čas ozdravi rane. Imam strica, ki mu je eden izmed sinov umrl pri šestih letih. Seveda se ga svojci tu in tam spomnimo, ko pogovor nanese na to ali ono. Onadva bolečino nosita še danes. Potlačeno, odrinjeno, a je tam. Neizbežno neusahljiva. Starši velikokrat ob takšnih dogodkih izgubijo smisel življenja. Strokovnjaki celo trdijo, da ima izguba otroka tako velike razsežnosti, da včasih razpade partnerstvo, starši lahko razmišljajo o samomoru ali celo zapadejo v odvisnost in ohranijo večni spomin na umrlega otroka. Nekateri se o njem nenehno pogovarjajo, pozorni so ob obletnicah, rojstnih dnevih, ustvarijo drugega otroka, posadijo drevo, napišejo knjigo. Pogosto staršem pomaga vera ali kakršenkoli pobeg v duhovnost. Seveda se nam zdi, da ni pravično, da je prezgodaj, da to in ono, ampak če bi bila naša filozofija od nekdaj drugačna, bi mogoče tudi izgube in smrti jemali drugače. Ne vemo, kakšna je bila Gašperjeva vloga, kaj si je izbral, kako dolgo je nameraval ostati. Sama si predstavljam, da so vsi, ki so mi bili ljubi in umrli, še vedno tu le v drugih dimenzijah in našem očesu nevidni. In je lažje. Ampak vsak čuti po svoje, se tolaži po svoje. Najbrž so očetu in materi vse te besede odveč. Najbrž. Ljudje, ki žalujejo, včasih potrebujejo nekoga, da jim prisluhne. Včasih pa si želijo le miru, povratka prejšnjega, celjenja ran, stiska roke, objema, tišine. Ampak rane ne bodo povsem zaceljene, ker je vsak

otrok edinstven in ga ne more nadomestiti nihče. In ker so tudi moje besede ob Bernardovih povsem odvečne, naj citiram odlomek iz knjige in dragemu Gašperju, ki sem ga pred leti učila italijanščino, ja, tudi njega, zaželim, da bi našel svoje mesto, svoj kraj in svoj čas, kjerkoli se potika s svojimi simpatičnimi dredri, s svojim glasom, z glasbo, s smehom, s pesmijo in z vsem, kar je pomenil vsem nam, ki smo ga poznali, nekateri slabše drugi bolje, eni skoraj povsem. Vse in še več pa v knjižici, ki jo oče Bernard posveča sinu Gašperju v spomin. In tudi to pisanje naj bo »in memorial« iz vsega srca, tako Gašperju kot staršem, in v opomin vsem nam, da se smrt nahaja vedno na koncu levega mezinca, pa če hočemo ali ne. Zato ljubimo življenje in v njem bivajmo na najboljši možen način.

»Nemočen poskušam izgovoriti besede tolažbe, tudi besede nesmisla, samo da razbijem tišino. Vendar ne zmorem, ker se je v grlo usedla dušljiva spužvasta tvorba, ki čaka odrešenja mokrote. Glas onemi, skala na prsih pritiska in se ne premakne, noge pa kakor da so s kovanimi žebli skozi nart pribite ob tla. Ni več sledu o trdni jekleni postavi, ker je rja načela upornost, voljo in vero do življenja. Vendar upanje ostaja in zadnje ugasne, čeprav sem samo silhueta večne narave. Postajam lesena skulptura, prepuščen ego dobrote in krutosti, lepote in črne teme, ljubezni in ošabne prevzetnosti obstoja in neizbežnosti konca ... Zemlja, kako mila si v svoji dobroti, kadar zaupaš človeku spočetje življenja, da ga v njegovi minljivosti hraniš za svoje okrutno jemanje.« (str. 54, 55)

Do naslednjega branja velik objem ●

Patricija Dodič

SLOVENCİ SMO NAROD VESELIH LJUDI ...

O uživanju alkohola je bilo napisanih že veliko besed – tako v tem kot tudi v drugih »cajtengih«, ampak kakor vsaka stvar tudi alkohol škoduje v prevelikih količinah. Če ga pameten človek popije kakšen deciliter ali dva, zmerno in kulturno pri kosilu, je to vsekakor dobro za zdravje. Kvaliteta je tu na prvem mestu. V naših krajih pa žal tradicija vinarstva in vinogradništva ni kaj prida razvita, ampak tu uspevajo edino sladke slive. Smo pa v našo malo brkinsko vasico Smrje zadnja leta na srečo dobili nekaj novih odličnih zetov z različnih koncev naše lepe dežele in usoda je hotela, da je eden izmed njih tudi Andrej Černigoj z vipavskih koncev. Fant je ambiciozen in delaven vinar. V svojih posvečenih prostorih je pred kratkim odprl lasten vinotoč, ki ga krasi in skrbno čuva vinska muza v ozadju (izpod rok Mihe Makovca – Prešernovega nagrajenca leta 2010), tako da je tam zagotovljena tudi kvalitetna ženska družba. Ob vinu in glasbi tam preživimo marsikatero prijetno urico, kar pa je v današnjih čudnih

časih prej izjema kot pravilo. Celo v ljubljanski hram modrosti bo poleti kandidiral ta fant in mi vsi zanj pesti držali bomo.

Jaz pa ne bi bil jaz, če ne bi v družbi veseli napisal kakšno novo, lepo in izvirno pesem. Naj mi prečastiti gospod župnik tokrat ne zamerijo, ker sem tudi

njih omenil v eni taki res hudomušno hudomušni, resnično resnični, močno življenjski in predvsem tipični slovensko slovenski ... No, pa saj smo Slovenci (roko na srce) samo v dveh stvareh »čisto pri vrhu« in najboljši!! Šport in ... ☺ ... eee ... Na zdravje, hik ...! ☺ ●

MV

SLOVENCİ SMO NAROD VESELIH LJUDI

*Močno močno sem jokal,
ko me žup'nk je krstil.
On name zlil je vodo,
a sam je vino pil.
Se tako je stvar končala,
da solzen in ves bled
sem vodo zasovražil
od mladih, rosnih let.*

REFREN

*Saj Slovenci smo narod veselih ljudi.
Smeh in dobra volja vse pokonci držita,
le včasih ko vince v glavi zavre,
lahko kdo po šanku pobira zobe.*

*Brez cigaret dandanes
se da še potrpet,
saj dal minister naš je
vsem znani nam dekret.
A kje bi veselica
brez vinca sploh bila?
Ni šans, da prepovedal
bi kdo nam piti ga! ☺ ...*

M. Vrh

SVETOVALNICA

»svetovanje, informiranje, motiviranje«

- Si želite informacije in svetovanje o **škodljivi rabi ter posledicah alkohola, tobaka, marihuane in drugih psihoaktivnih snovi**?
- Potrebujete **pogovor**, da skupaj poiščemo **možne rešitve**?
- Nudimo vam brezplačno **anonimno svetovanje** ter **strokovno pomoč**.

KONTAKT

VGC Dom na Vidmu
Vsak torek od 15.00 do 18.00
Vsak petek od 10.00 do 13.00

IZ STOLPA SEM MI ZVON ZVONI

Tako je naslov nove CD-plošče, ki sta jo izdali sestre Marjanka Stančič in Jožica Bubnič iz Jelšan. Za spremljavo k njunim pesmim sta povabili znanega mojstra na citrah Tomaža Plahutnika. Tehnično podporo in snemanje sta prepustili Studiu Pop-art, ki ga vodi domačin Sandi Čekada. Fotografija in oblikovanje ovitka pa sta delo Marjana Kreblja.

Predstavitve CD-plošče je bila 23. decembra 2017 v prostorih telovadnice Osnovne šole Jelšane. To imenitno prireditve so popestrili ansambli in zbori, s katerimi Marjanka in Jožica sodelujeta že vrsto let. To so: ansambel *Nostalgiya*, *Pevska skupina Studenec* iz Pivke v stari in novi sestavi, učenci osnovne šole in *Mešani cerkveni pevski zbor* iz Jelšan. Ob tej priložnosti je bila odprta tudi razstava slik slavljenke Jožice, o kateri se je pohvalno izrazila priznana slikarka Zdenka Vinšek.

Vsebina CD-plošče je nadvse zanimiva. Pevki Marjanka in Jožica sta z izborom pesmi hoteli ustreči želji svojega brata Jožka. Ovekovčili naj bi pesmi, ki jih je nekoč prepevala njuna mama. Na CD-plošči so predstavljene naslednje pesmi: *O mraku*, *Perice*, *Studenček*, *Venček ljubezenskih*, *Rožic ne bom trgala*, *Tam na vrtni gredi*, *Navzgor se širi rožmarin*, *Veseli pastir*, *Po jezeru*, *Glejte že sonce zahaja*. Dodane so tudi sodobnejše pesmi: *Čakala bom*, *Tri planike* in *Pastirček*. Tomaž Plahutnik je kot solist prispeval še pesem *Vaški ples*.

Prireditve je s kamero posnel Miloš Valenčič in jo na TV Galeja predvajal gledalcem njegovega programa.

Izvajanje vseh pesmi lahko ocenimo z najboljšo oceno. Vsem, ki ste zaslužni za imenitno izvedene slovenske pesmi, predvsem pa Marjanki in Jožici, čestitamo za ta uspeh v pričakovanju naslednje podobne prireditve. ●

Dimitrij Grlj

KŠIB-ov kotiček

NAHRANI MOŽGANE – KAKO?

Januarja na fakultetah nastopi izpitno obdobje, ko se študentje s polno paro učimo in napenjamo svoje možgane, da bi kar se da uspešno opravili svoje obveznosti.

Ali ste vedeli, da obstaja hrana, ki spodbuja delovanje možganov? O tem je predaval Marjan Krebelj v soboto, 27. januarja, v prostorih na Bazoviški cesti 19 v Ilirski Bistrici, kjer ima sedež podjetje *Zdrava skušnjava*.

Predavanje je bilo namenjeno predvsem študentom, poslovnem in miselno obremenjenim ljudem, ki bi radi izboljšali delovanje svojih možganov (inteligenco, spomin, koncentracijo, ustvarjalnost), zdravje in počutje nasploh. Kot pravi Marjan, je prvi korak sprememba prehrane. Potrebno je zmanjšati vnos mesa, mleka in mlečnih izdelkov ter jajc. S svojega jedilnika je treba umakniti tudi procesirano hrano. Dobro je uživati več polnovrednih živil in čim manj glutena. Krebelj spodbuja uživanje presne in doma pridelane hrane.

Predavatelj je navzočim predstavil dihotomijo JIN – JANG, pri kateri jin predstavlja hladno in melanholično hrano, jang

pa vročo, gorečo in toplo. Pomembno je, da si glede na naše počutje izberemo prava živila in težimo k ravnovesju. Predstavil je tudi superživila, ki pripomorejo k boljšemu počutju samo pod pogojem, da upoštevamo prej navedene spremembe pri prehrani in gibanju.

Pri vsem tem ima velik pomen gibanje, zlasti v naravi in gozdu, saj hormoni rastlin dobro vplivajo na naše počutje. Ne smemo pa pozabiti tudi na to, kako zelo pomemben je spanec. Predavanju je sledila priprava humusa z nori algami (jang hrana) in kakija z rožičevo moko (jin hrana). Demonstracijo je vodil Ivan Zatkovič iz *Zdrave skušnjave*. Med degustacijo jedi smo se vsi prisotni zapletli v dolg in prijeten pogovor. ●

Kaja Boštjančič,
Klub študentov Ilirska Bistrica

OŠ DRAGOTINA KETTEJA PREJELA DVE POSEBNI DARILI – RUSKE KNJIGE IN PORTRET DRAGOTINA KETTEJA

Zadnji šolski dan pred zimskimi počitnicami (16. februar) smo na naši šoli doživeli izredno čast. Na prireditvi z naslovom *Povezujemo se* smo med seboj imeli prav posebne goste, in sicer predstavnike *Ruskega centra znanosti in kulture (RCZK)* iz Ljubljane, člane *Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje iz Ilirske Bistrice* in predstavnico *Knjižnice Makse Samsa Ilirska Bistrica*. Vse je prijazno nagovorila naša ravnateljica Ester Juriševič.

Gospa Marina V. Guskova, predstavni-
ca RCZK, je ravnateljici Ester Juriševič,
gospe Nevenki Tomšič, predsednici
bistriškega *Društva Univerza za tretje
življenjsko obdobje*, in gospe Tadeji Ra-
spor, predstavnici *Knjižnice Makse Sam-
sa*, izročila pakete novih ruskih knjig,
prispelih iz Moskve, ki bodo mlajšim in
starejšim učencem pomagale pri učenju
ruskega jezika ter spoznavanju ruske
kulture. Na naši šoli se je namreč letos
skupina učencev odločila učiti rusko,
ravno tako se tega slovanskega jezika
učijo nekateri člani *Društva Univerze za
tretje življenjsko obdobje* – obe skupini
vodi profesorica Meta Frank, ki je za to
priložnost z učiteljico Dragico Štember-
ger Maljavac pripravila krajši kulturni
program.

Na začetku prireditve je šolski *Mladinski
pevski zbor* pod vodstvom učiteljice Da-

mjane Kinkela po *Zdravljici* presenetil
še z odlično izvedbo ruske himne, v na-
daljevanju pa ob spremljavi Lee Vodopi-

vec (sintesaj-
zer) in Zoje Keuc

(kitara) zapel *Katjušo* s slovenskim in
ruskim besedilom. Predstavniki RCZK
so bili ob petju v ruščini vidno ganjeni.

Gospa Olga Kupljenik, zunanja sode-
lavka RCZK, je s pomočjo projekcije
fotografij na privlačen in sproščen način
predstavila Rusijo, tako da je marsikoga
zamikalo, da bi si jo ogledal v živo.

S Kettejevo, Murnovo in Župančiče-
vima pesmima so nastopili recitatorji
Miha Kušar, Matic Dovgan, Jerica Štem-
berger in Amadej Nemec, naši učenci, ki
so pesmi interpretirali v slovenščini, in
naša prvošolka Neža Križaj ter Vladimir
Polh, Marica Gaberšnik in Danica Kirn
iz *Univerze za tretje življenjsko obdobje*,
ki so recitirali v ruščini.

Kratko predstavitev pouka ruskega je-
zika je vodila osmošolka Manca Frank,
sodelovali pa so vsi učenci ruščine in
pokazali, da že obvladajo nekaj ruskega
besedišča.

Žal se prireditve ni mogla udeležiti naša
druga dobrotnica, članica bistriškega *Li-
kovnega društva Franceta Pavlovca*, Da-
mjana Benigar Kaluža, ki je šoli, v kateri
so osnovno znanje osvajali vsi člani nje-
ne družine, poklonila svoj portret pesni-
ka Dragotina Ketteja, posnet po Vavpo-
tičevem portretu z Angelo v ozadju.

Prireditev je spremljala projekcija s po-
datki o vsebini in nastopajočih, ki sta
jo pripravili Tadeja Možina in Dragica
Štemberger Maljavac, za fotografijo pa
je poskrbela Vesna Boštjančič. ●

Dragica Štemberger Maljavac,
OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica

KLA KLA KLASIKA NAVDUŠILA

V ponedeljek, 5. februarja, dopoldne je našim učencem 6.–9. razreda čas tekel izredno hitro, saj jih je predstava *Kla kla klasika* dr. Igorja Saksida in reperja Roka Terkaja, znanega pod umetniškim imenom Trkaj, izredno navdušila. Poslušati klasične slovenske avtorske in ljudske pesmi v reperski predelavi ali v vrhunski interpretaciji dr. Saksida, je bil navzočim pravi užitek. Dvorana Doma na Vidmu, ki so jo poleg naših napolnili še učenci višjih razredov OŠ Toneta Tomšiča iz Knežaka in OŠ Antona Žnideršiča, je dihala z nastopajočima.

Aplavz pa so si zaslužili tudi učenci, ki so suvereno nastopili pred številnim občinstvom – naš Kristian Valenčič iz 6. a razreda ob spremljavi osmošolk Mance Frank, Zoje Keuc in Lee Vodopivec s svojo rep pesmijo, nato pa še skupina treh učencev iz OŠ A. Žnideršiča.

KAJ JE UČENCE ŠE POSEBEJ NAVDUŠILO?

Bilo mi je zelo zabavno, ko smo skupaj peli. Najlepše mi je bilo, da sem se lahko fotografirala s Trkajem. (Najla Ahmetašević, 6. a)

Bilo je zabavno, a tudi poučno. (Žana Logar, 6. a)

Še posebej mi je bil vseh začetek, ko je reper neprestano prekinjal profesorja. (Sara Bratuž, 6. a)

Ful carsko. Dr. Igor Saksida in Trkaj sta super, pohvalila sta tudi mojo pesem. Super mi je bilo, ko je dr. Saksida namesto Marko skače začel peti Kristian skače. (Kristian Valenčič, 6. a)

Bilo je odlično, zabavno, smešno in zanimivo. Vseh mi je bilo repanje učenca Kristiana. (Sara Ahmetašević, 7. a)

Bilo je zelo zanimivo, saj si nisem mogla predstavljati Prešernovih pesmi v reperski izvedbi. Na koncu so vsi hiteli, da bi se fotografirali s Trkajem in dobili njegov avto-gram. (Tina Vujković, 7. a)

Čeprav repa nimam rad, sem z veseljem poslušal, saj je bila v glasbi zabava. (Kristian Jenko, 7. a)

... zanimivo in domiselno, ko se je dr. Igor Saksida našemil. (Lara Negro, 7 a)

Kla kla klasika se mi zdi zelo izvirna, zanimiva in duhovita. Trkaja spremljam že nekaj časa in je moj najljubši reper. (Karin Kastelic, 7. a)

Cela predstava je bila odlična, poleg repa je vključevala še druge oblike moderne glasbe. Profesor Saksida je zelo popestril dogajanje. (Sara Negro, 7. a)

Nekateri, ki ne marajo repanja, so začutili, kako je lahko zabaven. (Miha Ivančič, 7. a)

*Repa nikoli nisem marala. Moje mnenje o njem pa sta spremenila dr. Igor Saksida in Rok Terkaj. Naredila sta zelo zanimivo predstavo in na zabaven način predstavila svojo knjigo *Kla kla klasika*. Nisem si mislila, da se lahko profesor slovenščine, kot je Igor Saksida, tako vživi na odru in s humorjem zabava poslušalce. Prav tako me je presenetil Rok, ki je izvrstno in sproščeno repal. Kljub temu da sem se nastopu z našim Kristianom izogibala, je na koncu kar dobro izpadlo. Dobili smo veliko pohval učiteljev in učencev. Zagotovo je bila to zame najboljša predstava, kar smo si jih ogledali v Domu na Vidmu. Več bi bilo lahko takih.* (Zoja Keuc, 8. a)

Nastopajoča sta ustvarila smešne in zanimive različice starejših pesmi (Lepa Vida, Glosa, ...). Najboljše pa mi je bilo takrat, ko je Trkaj iz besed, ki so mu jih povedali nekateri učenci, sestavil repersko pesem. (Timotej Krebelj, 8. a)

Navdušilo me je Rokovo kovanje rim. Na prireditvi ne bi ničesar izpustila, želela bi le, da bi bila daljša. (Lea Vodopivec, 8. a)

Igor je velika faca, saj se je vedno hecal. (Luka Vičič, 9. a)

Vesela sem, da sem to predstavo imela priložnost videti, saj me je nasmejala do solz. (Katja Frank, 9. a)

Mislila sem, da bomo poslušali samo predstavitev knjige, a ni bilo tako. Vse je bilo izpeljano na način, da mi je bilo zelo všeč. (Maja Boštjančič, 9. a) ●

Dragica Štemberger Maljavac,
OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica

NA INFORMATIVNIH DNEVIH NISO MANJKALE NITI PALAČINKE

V petek, 9. 2. 2018, in v soboto, 10. 2. 2018, so na Gimnaziji Ilirska Bistrica potekali informativni dnevi. Največ bodočih srednješolcev je prišlo v petek dopoldne ob 11. uri, nekaj manj pa na drugi dve izvedbi informativnega dneva, ki sta bili v petek ob 15. uri in v soboto ob 9. uri.

Obiskovalce smo najprej pospremili v prenovljen večnamenski prostor. Tam je potekal uvodni del, v katerem smo predstavili splošne informacije o naši šoli. Ta del smo popestrili s kulturnim programom – z recitacijo pesmi *Ejrom* v izvedbi Gašperja Kastelica, dijaka 1. letnika gimnazijskega programa, ki je nastala v okviru šolskega pesniškega natečaja Miroslava Vilharja, s katerim smo na šoli obeležili 200-letnico rojstva slovenskega pesnika. Pesem *Ejrom* je bila po mnenju strokovne komisije najboljša. Predstavili smo se tudi s prizorom iz dramske igre *Krst pri Savici*, ki so ga uprizorili dijaki in dijakinje pod mentorstvom profesorice Katje Koren Valenčič in s pesmijo *Tears in Heaven*, ki jo

je izvedel pevski zbor Gimnazije Ilirska Bistrica pod vodstvom zborovodkinje Elene Sedmak.

Po končanem skupnem delu je v petek dopoldne sledila slavnostna otvoritev nove šolske kuhinje, ki jo je financirala Občina Ilirska Bistrica in bo dijakom naše šole nudila toplo šolsko malico. Modri trak sta prerezala direktorica Šolskega centra Postojna ga. Helena Posega Dolenc in podžupan Občine Ilirska Bistrica g. Peter Štavar. Ob tej priložnosti smo za goste pripravili pogostitev, ki je bila v šolskem klubu.

Sledila je predstavitev obeh programov, ki ju izvaja naša šola. Tisti, ki jih je zanimal program tehnik računalništva, so odšli v učilnico številka 5; vsi, ki jih je zanimal gimnazijski program, pa so odšli v večnamenski prostor. Po izčrpnem

posredovanju informacij, ki bodo devetošolcem v pomoč pri izbiri srednje šole oziroma srednješolskega programa, so dijaki in dijakinje pospremili obiskovalce na delavnice. Za bodoče gimnazijce smo pripravili matematično delavnico z naslovom Matematični triki, zgodovinsko delavnico Raziskujemo z viri iz 19. stoletja in jezikovno delavnico Sladki jeziki, kjer smo se skupaj posladkali s palačinkami. Za bodoče tehnike računalništva smo pripravili dve delavnici. Na prvi je potekal prikaz računalniškega programiranja in ustvarjanja aplikacije za mobilni operacijski sistem Android, na drugi pa so obiskovalci spoznali, kaj so kriptovalute in se preizkusili v »rudarjenju«.

Za zaključek so si devetošolci in njihovi starši ter drugi obiskovalci lahko ogledali prostore naše šole in razstavo, ki je nastala ob 25. obletnici osamosvojitve Republike Slovenije, prikazuje pa osamosvojitvene aktivnosti na Bistriškem. ●

Karmen Frank, 3. A

BISTRIŠKI SMUČARJI NA BELIH STRMINAH

Smučarski klub Snežnik je tudi v letošnji smučarski sezoni organiziral že tradicionalno družinsko zimovanje na Kopah. Na zasneženih in s soncem obsijanih Kopah je letos vijugalo več kot 140 Bistričanov.

Kope so idealno družinsko smučišče, kjer še tako zahteven smučar najde teren zase. Ravno zato so med Bistričani tako priljubljene. Glavni namen zimovanja pa je šola smučanja za otroke. Vanjo so vključeni vsi otroci – od predšolskih, ki prvič stopijo na smuči, do tistih, ki že tekmujejo. Tako so se otroci pridno učili vijuganja po belih strminah in zabavali v družbi svojih vrstnikov. Učitelji in trenerji so tistim najpogumnejšim postavili proge, kjer so trenirali slalom in veleslalom ter jim popestrili trening z vožnjo po kros progi, ki je letošnja novost na Kopah. Vijuganje in treniranje je bilo v toliko večji užitek zaradi idealnih razmer na smučišču.

Po treh dneh smučanja pa je bilo potrebno pokazati, kaj so se naučili. Pripravili so tekmovanje, ki se je odvijalo v otroško-starševski navezi. Tekmovali so čisto vsi – tudi tisti, ki so prvič stopili na smuči. Šteli sta se najmanjša razlika v času med parom in najhitrejši par. Tako so do medalj lahko prišli vsi tisti, ki so zares hitri, in tisti, ki se šele spoznavajo s tem športom. Vse tekmovalke in tekmovalci so se izvrstno odrezali, za kar

gre zasluga našim odličnim smučarskim učiteljicam in učiteljem. SK Snežnik se zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pomagali in prispevali, da je bilo lepo (DJ, animatorji, tehnični vodja, foto-

grafi, ...). Iskrena hvala tudi smučišču Kope, ker so nam omogočili izvedbo treningov in zaključne tekme.

Tekmovalna ekipa, ki je intenzivno trenirala na Kopah, se je 26. januarja udeležila enega izmed največjih tekmovanj v Sloveniji *Little fox* v Mariboru, ki je pripravljeno po

vzoru *Zlate lisice*. Tekmovanje

za bodoče prvakine in prvake se je pričelo en dan prej z uradno otvoritvijo in prevzemom štartnih števil. Tekmovalo je več kot 500 tekmovalcev iz različnih evropskih držav. Z zahtevno progo in v meglji so se na start pod vodstvom trenerja Janija Grlja podali: Taj Božič, Vanesa Uljan in Ana Samokec. Tako veliko tekmovanje in zahtevna proga sta prinesla obilo treme, ki pa so jo vsi trije uspešno pregnali in izpeljali odlične vožnje. Po sobotni tekmi v Mariboru je v nedeljo sledila tekma v Forni di Sopra, ki je štela za *Primorski smučarski pokal*. Tudi tu ni šlo brez izjemnih uvrstitev. Corina Škrabolje je osvojila prvo mesto, Taj Božič in Jani Grlj pa sta bila tretja. Na pustno soboto je našo tekmovalno ekipo čakala druga tekma *Notranjsko-primorskega pokala*, ki se je odvijala na smučišču Javornik. Za izjemen izkupiček so poskrbeli Corina s prvim mestom, Taj z drugim mestom ter Vanesa in Ana s tretjim mestom. Čestitke smučarjem, trenerju Janiju Grlju, tehnični podpori in navijačem.

Zimske počitnice pa so že tradicionalno povezane s smučarskimi avtobusom, ki ga skupaj z *Občino Ilirska Bistrica* ponudimo vsem občankam in občanom Ilirske Bistrice. Počitnice smo pričeli s smuko in šolo smučanja na smučišču Platak, zaradi slabšega vremena pa smo jih zaključili na Cerknem. Tekmovalna ekipa je počitniško smuko izkoristila za intenzivnejše treninge, ostali otroci pa so pridobivali nove smučarske veščine v smučarski šoli, ki se je zaključila s čisto pravo preizkušnjo vijuganja med količk.

Maja Uljan

PLESNA PREDSTAVA »AVATAR«

Včasih se življenje strne v eno samo noro potezo. Včasih moraš storiti nekaj velikega, nekaj pomembnega. S svojo drzno potezo se je med Na'viji, precej nenavadnimi modrokožnimi bitji, izkazal glavni filmski junak Avatarja Jake Sully. Na Ilirskobistriškem pa so ta čarobni svet v svoji letni plesni predstavi spretno upodobile *Pume* iz Športnega društva Freia.

G.I.S. glasbena produkcija, d.o.o. iz sosednje Hrvaške. Odziv s strani publike je bil pozitiven. S svojo izvedbo so bile zadovoljne tudi plesalke in trenerke ŠD Freia, ki se iskreno zahvaljujejo vsem sponzorjem, staršem in drugim, ki so pripomogli k uresničitvi še ene uspešne plesne predstave. ●

Janja Raspor

Plesna predstava Avatar se je odvijala v nedeljo, 18. februarja, ob 18.30 v športni dvorani OŠ Antona Žnideršiča. Šlo je za priredbo istoimenske filmske uspešnice Avatar (2009), v kateri se invalidni bivši marinec Jake Sully nepričakovano poda na epsko pustolovščino po planetu Pandora. Z nekaj Zemljani se združi z domorodnim plemenom Na'viev in se uspešno upre pohlepnim in nasilnim lastnikom korporacije, ki so na planetu zgolj zaradi koristi in dobička.

Pume so svoje ideje zasnovali že v začetku sezone, v zadnjem mesecu pa so potekale intenzivne priprave na predstavo – od pisanja scenarija, sestavljanja koreografij, igranih vložkov, do snemanja besedila, glasbe in priprave kostumov. Poleg vrhunskih koreografij in dobro odigranih vlog plesalk ŠD Freia so za pravi spektakel z zvočnimi in svetlobnimi učinki poskrbeli profesionalni tehnični mojstri Glasbenega centra ART of MUSIC v sodelovanju s partnerji

DRAGI MIHA!

21. januarja 2018
tvoj okrogel bil je jubilej
naš dragi mož, ata, stari ata,
prastari ata.

DEVETO si dosegel DESETICO.
V krogu najdražjih smo se zbrali
in to praznovali.

Z žensko svojo si se zavrtel
in svečke na torti upihniti uspel.

Naj kolo življenja se še vrti,
naj ti še stotico uspe prinesiti.

Mihael Dovgan,
vse najboljše za tvoj 90. rojstni dan,
pa da bi drugo leto
segli ponovno ti v roko!

Žena Roza, hči Milena z možem, hči Tanja z možem, sin Igor,
vnuki: Dejan, Martina, Natalija, Erik in Boris ter pravnujka KAJA

KOLEDAR DOGODKOV V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

1. marec ob 18.00	Otvoritev likovne razstave »Bitja« avtorice Laure Ličer, KMS
2. marec ob 21.00	Raggalution (reggae – Kranjsterdam), MKNŽ
2. marec ob 18.00	Predstavitve knjige Boštjana M. Turka: Kota 101, Dom na Vidmu
3. marec od 15.00 dalje	Festival vin, Dom na Vidmu
7. marec ob 18.00	Izdelovanje tridimenzionalnih voščilnic, Mala dvorana Doma na Vidmu
9. marec ob 18.00	Otvoritev razstave Likovnega društva Franceta Pavlovca, Galerija Doma na Vidmu
9. marec ob 18.00	Bistričani Bistričanom: gostili bomo šefinjo državnega protokola Ksenijo Benedetti, pogovor bo vodil novinar Danijel Cek, KMS
9. marec ob 20.00	Čajanka z izzivom, Klub študentov Ilirska Bistrica, MKNŽ
14. marec ob 18.00	Dotiki božanske energije, VGC
15. marec ob 18.00	Predavanje Petre Žagar: Prebudite finančnega genija v sebi, KMS
16. marec	Recital slovenskih miniatur s komentarjem v izvedbi Bojana Glavine, dvorana Glasbene šole
16. marec ob 21.00	Slainte Ol Friend, MKNŽ
17. marec ob 21.00	WARM BODIES (HC/punk – ZDA), MKNŽ
19.-31. marec	Razstava »Pomlad« – izdelki otrok iz dnevnega centra Sonček, KMS
21. marec ob 18.00	Velikonočna delavnica, Mala dvorana Doma na Vidmu
22. marec ob 18.00	Predstavitve knjige Pika Nai avtorice Laure Novak, KMS
23. marec ob 21.00	Black Wizard (stoner metal – Kanada), ANCIENTS (progressive metal – Kanada), MKNŽ
28. marec ob 18.00	V sodelovanju z mikroorganizmi do večjega pridelka, VGC
29. marec ob 18. uri	Predavanje o naravi in ljudeh Snežnika in doline Reke, vplivnega območja Parka Škocjanske jame, KMS
30. marec ob 21.00	THE GIRAFFE MEN feat. The Marietta Sisters (the animal side of 60's punk – Nemčija) + Thee Melomen r'n'r – Hr), MKNŽ

*Ne jokajte na mojem grobu,
le tiho pristopite
in miren počitek mi zaželite.*

ZAHVALA

V 95. letu starosti nas je za vedno zapustila
moja draga mama, nona in pranona

MARIJA JAGODNIK

rojena Dodič iz Kosez
(17. 3. 1922–24. 1. 2018)

Ob boleči izgubi bi se rada zahvalila vsem in vsakemu posebej za izrečeno sožalje, besede tolažbe, za vsak stisk roke in za vsak topel objem. Iskrena hvala za podarjene sveče in cvetje. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti in bili z nami v trenutkih bolečine ob slovesu od nje.

Zahvaljujem se duhovnikoma, JP Komunala Ilirska Bistrica, pevcem za ganljivo petje, Zvezi borcev, Društvu upokojencev in sosedi Lilijani.

Hvala vsem, ki stojite ob njenem grobu

Njeni najdražji: hči Gordana z družino

Koseze, januar 2018

MOJKINO

17. marec
Dom na Vidmu

**ČEBELICA MAJA:
MEDENE IGRE**

16:00

SINHRONIZIRANO

**DRUŽABNI
VEČER**

18:00

TOMB RAIDER

20:00

PETROL

GREM Z VLAKOM

www.mojkino.si

NAGRADNA KRIŽANKA BISTRIŠKIH ODMEVOV

Avtor risbe: Matej Žužek

							AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	PRIPIRAVA ZA PRIPEN- JANJE ALI PRIVEZO- VANJE	VPIS NOVEGA VOZILA V URADNO EVIDENCO	BOSANSKI RAPER MAAJKA	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (LEE)	ISABELLA ROSSELLINI	TV ZASLON	VRSTA
							PREDSEDNIK VLADE							
							ČUVAJKA, VARUHINJA REDA							
							IGRALEC SAMOBOR					RIHARD JAKOPIČ		
							ŠTEVILO 3,14...			VDOR VOJAŠKIH SIL NA TUJE OZEMLJE TETOVAŽA		VELIK KOS PLATNA		
							GIORGIO ARMANI							
POMOČ: ETAT NESESER SANTANA TIRS	STANJE BOSEGA ČLOVEKA	TEK PRI JEDI	TOALETNA TORBICA	NALEZLJIVA BOLEZEN Z VROČINO IN VNUTJEM DIHAL	POKRIVALO	AMERIŠKI KITARIST (CARLOS) OLIVER TWIST							PRODAJA- LEC RIB	VEČJI KOS DEBLA ZA SEKANJE DRV
GLAVNO MESTO TAJSKE							AMERIŠKI GLASBENIK GARFUNKEL				ZELO HITER IN VITEK PES VEČJI GOZDNI GLODAVEC			
KDOR DELA S KAKIMI NAPRAVAMI, OPERATER							KUHALNIK		GLAVNO MESTO TEKSASA UMA THURMAN					
SESUTJE						NAŠA PEVKA (MAJA) KOVINSKO TOLKALO				KOŠČEK HRANE NA TRNKU PASJI GLAS, BEVSK				
PALICA ZA OTEPANJE SNOPOV						ŠTEVILO 4 AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC HACKMAN					ANNIE LENNOX NAŠ IGRALEC (PRIMOŽ)			
STRUPEN IGLAVEC					PESNIK GRUDEN OBLEKA, OBLAČILO			VEČJA STOJEČA VODA NAREČJE						
ATA, OČE				NEIMENO- VANA REČ ALI OSEBA PREBIVA- LEC ATIKE			DAJATEV CMERJENJE						ČRTA	NEPROFE- SIONALEC
BEL IZDELEK IZ LESNIH VLAKEN ZA PISANJE PO NJEM	ZDRAVILIŠČE OB MURI ORGAN ZA DIHANJE PRI RIBAH								MILANSKA OPERNA HIŠA KONIČAST LAHEK MEČ					
PAVEL ŠVIC			DOSKOK PRI SMUČARSKIH SKOKIH PALICA BO- GA DIONIZA								GL. MESTO ITALIJE LETNI GOZDNI POSEK			
SLUŽBUJO- ČA VOJSKA						PISATELJICA PEROCI ZMIKAVT				VULKAN NA SICILIJ ODMEV, JEK				
OČIVIDEČ						TREPE- TANJE KARMEN STAVEC						IVAN TAVČAR NINA OSENAR		
GLEDALIŠKA UMETNICA							KAŠLJANJE							
ZAVZETOST, ODGOVOR- NOST							PLOČNIK							

Geslo nagradne križanke pošljite na naslov: Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica s pripisom »Nagradna križanka«, najkasneje do 21. marca 2018.

Gostilna SKOK poklanja 3 nagrade:

1. nagrada: pica za dve osebi | 2. nagrada: burger za dve osebi | 3. nagrada: palačinke za dve osebi

Geslo prejšnje križanke: **PIVOVARNA IN GOSTILNA PEK**. Izžrebali smo tri nagrajence:

- HIŠNO PLOŠČO ZA DVE OSEBI prejme **MILENA KREBELJ**, Kidričeva 15, 6250 Ilirska Bistrica,
- DRUŽINSKO PICO prejme **ŠPELA KOKALJ BATISTA**, Hrušica 39, 6244 Podgrad,
- 2 × 1,5 l PIVA prejme **TATJANA KRUH**, Zagorje 136, 6257 Pivka.